ԻՆՆԵՐՈՐԴ ՏԱՐԻ | ԹԻՒ 2,514 | Կ. ՊՈԼԻՍ. 1904, ԴԵԿՏԵՄԲԵՐ 18—31 | 24 ՇԷՎՎԱԼ, 1322—18 ՔԱՆՈՒՆԻ ԷՎ՛ 1320 | ՇԱԲԱԹ

بوزانتيون
ارمنیجه یومی وسیاسی غزته، صاحب امتیاز ومدیر مسئولی
بوزانت كچيان
مطبعه واداره خانه سی باب عالی جاده سنده ۲۳-۲۵ نومرولی
دائره مخصوصه ده در

Բիւզանդիոն

ՏԷՐ ԵՒ ՏՆՕՐԷՆ
ԲԻՒԶԱՆԴ ՔԷՉԵԱՆ

PUZANTION
Journal Arménien Quotidien,
Politique, Financier et Littéraire
Directeur - Propriétaire
PUZANT KÉTCHIAN
Bab-Ali Djaddéssi, № 23-25
CONSTANTINOPLE

ԱԶԳԱՅԻՆ ԵՒ ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ | ՀԱՅԱՏԵՐԹ ԱՄԵՆՕՐԵԱՅ | ԳՐԱԿԱՆ ԵՒ ԳԻՏԱԿԱՆ

ՀԱՅ. ԵԿԵՂԵՑԻ

ՕՐՈՒԱՆ ԽՆԴԻՐՆԵՐԸ

ԿՐՕՆԱԿԱՆ ԺՈՂՈՎՆ ԵՒ "ՀՈՐՈՅ"

ԿՐՕՆԱԿԱՆ ԺՈՂՈՎՆ ԵՒ ԼՐԱԳՐՈՒԹԻՒՆ. — ՍԿԶԲՈՒՆՔՆԵՐ ՈՐՈՆՔ ՔԱՆԻ ՄԸ ՏԱՐԻՆ ԱՆԳԱՄ ՄԸ ԿԸ ՅՌՇՈՒԻՆ. — Ո՞ՒՐ Է ԱՆԿՈՂՄՆԱԿԱԼՈՒԹԵԱՆ ՍԿԶԲՈՒՆՔԸ, — ՁԵՂՉՈՒՄՆԵՐ ՈՐՈՆՔ ՉԵՆ ՆԿԱՏՈՂՈՒԹԵԱՆ ԱՌՆՈՒԻՐ, ԵՒ ՃՇՄԱՐՏՈՒԹԻՒՆՆԵՐ ՈՐՈՆՔ ԿԸ ՀԱԼԱԾՈՒԻՆ.

Մինչև Գչ. օրն ամէնքս ալ համոզուած էինք թէ Կրօնական Ժողով մ'ունինք որ քահանաներու խնդիրներով կ'զբաղի, որ տիրացուներու վէճերով կը շահագրգռուի, որ վարդապետներն առաջնորդական և քարոզչական պաշտօններու ընտրելի ցոյց կուտայ, եւ որ վերջապէս Դաստիարակական Խորհուրդի մէջ ծեծուած ամուսնական խնդիրները կ'վերաքննէ, բայց բնաւ չէինք գիտեր եւ մտքէ չէինք կրնար անցընել թէ երբեմն ալ լրագրական յօդուածներով կ'զբաղի, ոմանց կարծիքը կ'պարսաւէ և ուրիշներունը կը պաշտպանէ: Ասանկ մտածում մ'ունենալու համար կամ մեք ասկէ յիսուն տարի առաջ ապրած ըլլալու էինք կամ Կրօնական Ժողովի Պատ. անդամներն ինքզինքնին հին օրերու մէջ երևակայած ըլլալու էին: Բայց այսպէս կամ այնպէս, վերջապէս պատահեցաւ բան մը որ կրնայ ապշեցուցիչ և զարմանալի ըլլալ, բայց իրողութիւն մ'է, եւ երբ գործ մը կայ մէջտեղը, այլևս ենթադրութիւնը կ'լռէ եւ հետեւութիւններն են որ կ'քննուին և դատաստանի կ'ենթարկուին:

Կրօնական Ժողովը նկատողութեան առնելով բաց նամակ մը, որ Ամեն. Ս. Պատրիարք Հօր կ'ուղղուէր՝ իբր նախագահի Ազգ. Կեդր. Վարչութեան, սկզբամբ ընդունած կ'ըլլար լրագրութեան և Վարչութեան յարաբերութիւնը, մինչ մեք մինչև հիմա այնպէս կ'կարծէինք թէ Պատրիարքարանի մէջ մեծ առաքինութիւն և վարչական անհամեմատ ձեռնհասութիւն կ'համարուէր լրագրական ամէն գիտողութիւն —ամէնէն արդարացիէն ամէնէն անիրաւը— արհամարհել և նոյն իսկ նկատողութեան չառնել այն խնդիրներն որոնք Մամուլին մէջ արծարծուած կ'գտնեն: Սրբազան բերաններէ արդէն պաշտօնապէս ալ յայտարարուած էր թէ լրագրաց մէջ տպուածները չեն որ ի նկատ կ'առնուին Պատրիարքարանէն, կամ Վարչութեան Ժողովոց կողմէ, այլ ինչ որ Վարչական սեղանին վրայ կուգայ ուղղապէս:

Կրօն. Ժողովը Գչ. նո՛յն իսկ այն առտուն հրատարակուած նամակ մը նկատողութեան առնելով, ցոյց տուաւ թէ անտարբեր չէ լրագրութեան բողոքներուն և ա՛յնքան փութկոտ որ նոյն իսկ օրն օրին նկատողութեան կ'առնէ զանոնք!! փոխանակ իր բարի սովորութեանն համաձայն օրէ օր ձգձգելու:

Եթէ Կրօն. Ժողովն այսքան փութկոտ է անկողմնակալութեամբ նկատողութեան առնելու ամէն բողոք որ ցոյց կուտայ ժողովուրդին հաւատքը խախտող զեղծում մը, որ կ'մատնանշէ բարոյական սոսկալի անկումներ, որ կ'ձաղկէ դրամական իւրացումներ, պատրաստ ենք ամէնքս ալ իբր անհատ ցոյց տալ զեղծումներու և ապօրինաւորութեանց չարքեր, որոց հրատարակութեանը պիտի փութայինք եթէ վստահ ըլլայինք թէ անոնք նկատողութեան պիտի առնուէին: Ընդհակառակն ամէն մարդ գիտած է թէ ցոյց տրուած իւրաքանչիւր զեղծում մինչեւ պարտկել ջանացուած է, «լռէլ խօս է» անձամբ և խուսափողական պատասխանը տրուելով:

Կրօն. Ժողովը, ուրեմն, ի՞նչպէս կ'ըլլայ որ առանց ինքը նամակ կամ գրութիւն ստացած ըլլալու այս անգամ այսքան փութկոտ կ'գտնուի... դատապարտելու զՀօրոյ, որ արդէն չատոնց իրենց մտքին մէջ տպաւորուած էր իր «Անկախ Կարծիք»ներովը, որք չատ բնական է թէ և ո՛չ մէկ եկեղեցականի հաճոյ կրնային թուիլ: Եւ ասկէ լաւագոյն առիթն ե՞րբ պիտի գտնէին Կրօն. Ժողովին Պատ. անդամները... որք կ'փութային մի ո և է սուտանունէ, կեղծուպատիր «վշտակիր քահանայի» մոլեռանդական աշխատասիրութեան վրայ հիմնուելու, չափազանց պատիւ ընելով լրագրական վրան—բաց ձեռնածութեան մը, որմէ տղայ մ'անգամ պիտի չխաբուէր:

Բայց արդեօք նկատելու չէի՞ն անոնք որ այս հապճեպ որոշումը կուտային թէ իրենց այս դատաստանաւ անօրինակ հակասութեան մը մէջ կ'իյնային և կամայ և ակամայ տեղի կուտային աչառութեան մը ենթադրութեան զոր չենք ուզեր ուրիշ բանի մը վերագրել, եթէ ոչ արդէն չատոնց Հօրոյի դէմ լեցուած ըլլալու ատելութեան: Խնդիր չէ մեզ համար թէ Հօրոյի գրածը ճի՞շտ է թէ չէ, անիկա իր հաշւին ինքը մաքրելու կատարելապէս ձեռնհաս է, բայց բան մը որ մեզ գիտել տալ կ'ուզենք սա է թէ կրօնական գործոց մէջ պէտք եղածին չափ անաչառ ըլլալու սկզբունք և ձեռնհասութիւն ունեցող մարդիկ կ'պակսին: Անձնական զգացումներէն թելադրուած տրուած վճիռ մը ո և է կերպով չի կրնար բարձրացնել դիրքն այդ որոշումը տուող մարմնոյն, այլ ընդհակառակն բարոյապէս կ'վնասէ անոր դիրքին:

Կրօն. Ժողովն եթէ այնքան նախանձախնդիր է կրօնական իրերու, որ անոնց վրայ տրուած ամէն անձնական մեկնութիւն կ'մերժէ —թէև ասանկ սկզբունք մը մարդկային մտքին և մեր Եկեղեցւոյ սկզբունքներուն հակառակ ըլլայ— ինչո՞ւ անտարբեր էր և է այնքան ուրիշ հրատարակութեանց համար որք չէ թէ Հօրոյի պէս «խորհրդածութիւններ», այլ Հայ. Եկեղեցւոյ Սեղանին պաշտօնեայ [illegible] կողմէ կ'հրատարակուին:

Մեք կ'կարծենք թէ Կրօն. Ժողովին պաշտօնն աւելի հսկել է կրօնականներու մտածելու եղանակին վրայ քան թէ աշխարհականներու, որոնք կրնան մտածել կրօնական իրերու վրայ քիչ մը աւելի լայն, քանի որ ո և է կերպով կապուած չեն ուխտերով և ձեռնադրութիւններով: Շատ գէշ յետադարձութիւն մը պիտի ըլլար եթէ այս դարուս մէջ մեր խղճին դատաստանին և կրօնական հաւատալիքներուն մէջ ազատ չձգուէինք: Ժամանակաւ «Սա է փայտ որով լինի արդարութիւն»ի սկզբունքով՝ «Փէյլի Հայ [illegible]»ներ փառաւոր տիրացուներով կ'պատժէին եղեր պանք որով միս տուն փոխադրողն և կամ պահօքը ո և է կերպով լուծողը:

Կրօն. Ժողովին Գչ. օրուան որոշումն ալ՝ որ Եկեղեցւոյ մէջ պաշտօնական դիրք չունեցող սովորական անհատի մը անձնական համոզումը կ'կաշկանդէ, քիչ մը կ'յիշեցնէ այն տխուր բարքերն որոնցմէ չատոնց հեռացած ըլլալ կ'կարծէինք: Այն կրօնամոլական չահախնդրութեամբ լեցուած միտքերը որոնք «Բիւզանդիոն ՀԵՐԵՏԻԿՈՍՈՒԹԻՒՆ կ'քարոզէ կոր» կ'պոռային, եւ տրուած որոշումով Բիւզանդիոնը «աժան ազատած» ցոյց կուտային, անշուշտ իրենց մտքի անօրինակ դանդաղութեամբն ինքզինքնին 50էն աւելի տարիներ առաջուան օրերու մէջ կ'ենթադրէին, և թերեւս Բիւզանդիոնի Տէր և Տնօրէնին և Տիար Հօրոյին մի ո և է ժամկոչ Մարգարի ձեռքով վէքիլ Հայր սուրբի մը անեղակոչ առեանը «եկակոչ առնուիլ»ը կը պահանջէին!!! Ի՜նչ միամտութիւն, Տէր Աստուած:

Կրօն. Ժողովն իր այս որոշումովը բան մը չչահեցաւ զատ, բան մ'ալ վրայ տուած կրնայ սեպուիլ, եթէ նկատողութեան առնուի թէ հանրութիւնն իր ամէն խաւերուն մէջ [illegible] ունեցաւ դատաստանի ենթարկելու իր որոշումը, որ բաղդատմամբ իր անցեալ անտարբերութիւններուն և լռութեանցը, տարօրինակ հակասութեան մէջ կ'դնէր զինքը:

Նոյն իսկ քիչ մը եւս խնդիրն ընդարձակելով, պիտի համարձակինք նոր յայտնութիւն մը երեւան հանել, որ հիմնովին կ'լուսաբանէ իրողութիւն մը, որ Կրօն. Ժողովին ի նպաստ չի խօսիր ապահովաբար: Ինչպէս ա՛լ ամէն մարդ ուշադիր եղած է, Գեր. Վահրամ Եպս. Մանկունի չի մասնակցիր Կրօն. Ժողովոյ այխատութեանց բաւական երկար ժամանակէ ի վեր: Եւ գիտէ՞ք ինչ պատճառաւ: Անոր բուն հետաքրքրական կէտը. վասն զի Կրօնական Ժողովոյ նախագահին մատուցած է բողոքգիր մը, որով կ'ուզէ սանձ դնել կրօնականներու առանց ո և է քննութեան և վաւերացման կրօնական և դաւանաբանական գիրքեր և գրութիւններ հրատարակելուն դէմ, մասնաւորապէս չյիշելով սա պարագան թէ անոնք չատ անգամ Հայ. Եկեղեցւոյ աւանդութեանց և դաւանաբանական ընկալեալ սկզբունքներուն կ'հակառակին: Եւ այս բողոքն որ կ'ամբաստանէ իրենց լայնախոհական և խիզախ կրօնական մտածումներով ծանօթ Արմաշի միաբան վարդապետներու չարք մը, նկատողութեան չառնուիր, հակառակ Արքեպիսկոպոսի մը և նոյն իսկ Կրօնական Ժողովի անդամի մը կողմէն տրուած ըլլալուն, և օրն օրին նկատողութեան կ'առնուի անգին մի ո և է անուն չունեցող և գէթ գրաւորապէս ալ Պատրիարքարանին չներկայացող անգոյ, լինծու քահանայի մը բողոքը:

Ասիկա խոշոր հակասութիւն մ'է, զոր կ'խնդրենք որ պաշտօնապէս լուսաբանեն Կրօնական Ժողովականք, որոցմէ ասանկ բացատրութիւն մը սպասել մինչև հիմա մեք մեզ ներելի չպիտի համարէինք, եթէ Սրբազանի օրն օրինակը տուած չըլլային լրագրական հրատարակութեանց կարեւորութիւն տալուն: Եթէ անիկա պահեստի ձեւ մ'էր որ միայն ծածկուած հակակրութիւնները դուրս պոռթկալու համար քանի մը տարին անգամ մը կ'կիրարկուի, այն ատեն պէտք է և անհրաժեշտ պէտք՝ որ ամէն մարդ մտքին մէջ դնէ թէ մեր մէջ ամէն սկզբունք քիչ չատ իր տեղն ունի, առանց սակայն անկողմնակալութիւնն ամենադոյզն չափով մը իսկ տեղ ունենալու:

Երբ Կրօն. Ժողովն անաչառ ըլլար, անշուշտ աւելի նպաստաւորութիւն պիտի տար իր անդամակիցներէն մէկուն բողոքին, քան թէ անգոյ քահանայի մը պոռոտախօսութիւններուն, որ չէր վարաներ յայտարարելու թէ խաչն ու մաչթոցը նետելու պատրաստ է: Ասով իր հաւատքին տկարութիւնն և պզտիկ տարակոյսի հովէ մը տատանիլը կ'խոստովանէր տղէտ, ողորմելի չքահանան, և տակաւին ասա՛նկ մարդու մ'է որ Կրօն. Ժողովն ականջ կ'կախէ: Եթէ Կրօն. Ժողովը մինչև պատրաստ է նկատի առնելու այս օրինակ սուտ քահանաներու բողոքները, մեք ալ մեր կարգին պատրաստ ենք վշտակիր քահանաներ ձեւացնելու և մատնանիշ ընելու կրօնական զեղծումներ որք մինչև կ'գործուին:

Օրինակի համար, հրապարակաւ կ'հարցնենք բոլոր եկեղեցական դասուն թէ ի՞նչ կ'նշանակէ պատարագ մատուցած ատեն երբ պատարագիչը փոխանակ ինքը կարդալու խորհրդատետրին մէջ նշանակուած գաղտնի աղօթքները, զանոնք կարդացնել տայ չուրջը գտնուողներէն մէկուն: Ի՞նչ պատիժ պէտք է տնօրինել անոնց որք անձնասպաններու փառաւոր յուղարկաւորութիւն կ'կատարեն առանց մեղմացուցիչ պարագաներու գոյութեան, և ապա ի՞նչ պէտք է ընել բարոյական զեղծումներու որոց ցաւով ականատես կ'ըլլանք ամէն օր: «Փողոցի կղերականներ»ներ գրելու համարնութիւն չեն պակսիր և ասոնք ակնյայտ կերպով կ'գործուին Կրօն. Ժողովին աչքին տակ և նկատողութեան առնող չկայ: Բաց ասոր, երբ Պատրիարքարանի մէջ փութկոտ կ'գտնուին նկատողութեան առնելու Կրօ՛ն. Ժողովին պատկանող խնդիր մը, չպիտի վարանին նկատողութեան առնելու նաև բոլոր այն խնդիրներն որք Ուսումնական և Տնտեսական Խորհուրդներուն և Հիւանդանոցի Հոգաբարձութեան կ'պատկանին:

Բայց բուն տարօրինակութիւնն հոս է որ երբ խնդիրն այս մարմիններուն չուրջն է, «լրագիրի խօսք է, ականջ պէտք չէ կախել» բանաձեւը մէջտեղ կ'նետուի և խնդիրը կ'պարտկուի: «Վշտակիր քահանայ»ին!! խօսքերն իր պաշտպանել ժողովին հաղորդող գործադիր մարմինն ինչո՞ւ նոյն փութկոտութիւնը չունեցաւ Ուսումնական նկատառութեան յանձնելու այն զեղծումները զոր դաստիարակուհի մը և Ուսուցչական ընտրելեաց Յանձնաժողովի անդամ մը հրապարակեցին: Ինչո՞ւ համար նոյն արագ նկատառութեան ազնիւ օգին ցոյց չտուին հանգոյց որոց ամբաստանութեան մը զոր Հիւանդանոցի գրասենեակի պաշտօնեաներու մէկուն դէմ ըրած էր Թերթ մը, և որ տակաւին կ'հաւատէին թէ իրողութիւն մ'է:

Միթէ ատոնք գրողները նուա՞զ արժանահաւատ մարդիկ էին քան այդ սուտ քահանան: Ապահովաբար այս հարցումին պատասխանը ժխտական է, վասն զի եթէ անկեղծութեամբ պէտք է խօսիլ, Հօրոյ ճշմարտութիւններ ըսած էր որք դատապարտելի ոչինչ ունէին, մինչ անոնք որ այդ վերի զեղծումները մատնանիշ ըրած էին, չատ աւելի օգտակար, չատ աւելի էական և չատ աւելի ճշմարիտ բողոքներ ըրած էին և ասոր համար է որ նկատողութեան չէին առնուած: Ասիկա յաւասիկ մեր կրօնական գործերը գիտելու և վարելու եղանակը ցոյց կուտայ: Եւ այս հոգիով և ըմբռնումներով տեսնուած կրօնական գործերէ բարիք ակնկալել ամէն ողջամիտ մարդու գործ չէ իտակը:

Մամուլին կարեւորութիւնն ամենքս ալ կ'ըմբռնենք և կ'փափաքինք որ անոր ցոյց տուած գիտողութիւնները նկատողութեան առնուին, բայց նախ՝ արդարութեան և անաչառութեան հիմին վրայ, և յետոյ, ո՛չ թէ մամուլի այլ ընդհանուր կերպով մը: Երբ մէկունը նկատողութեան կ'առնուի, ուրիշ մը անտես առնուելով, ասիկա վերջապէս անանկ իրողութիւն մ'է որ կրնայ ամէնէն միամիտն ալ գայթակղեցնել և չատ մը մարդոց մտքին մէջ ալ տարակոյս ձգել: Երբ Կրօն. Ժողովն Հօրոյն կ'դատապարտէր նկատողութեան առնելով սուտանուն քահանայի մը բողոքը, մտածելու էր թէ արդեօք որո՛նք ալ դատապարտելու էր Հօրոյի բողոքներուն և ցոյց տուած փաստերուն վրայ հիմնուելով: Երբ այսքան երկար տարիներու մէջ չէր ուզած Հօրոյի հարիւրաւոր բողոքները նկատողութեան առնել, ի՞նչպէս կ'ըլլայ որ այսօր Հօրոյի դէմ գրուած բողոք մը նկատողութեան կ'առնէ այնքան փութկոտութեամբ: Մէկուն պահ, միւսին բարեկենդան չի կրնար ըլլալ, և հաւատացէք որ Կրօնական Ժողովին ըրածը ճիշտ ա՛յս է, եթէ ոչ ուրիշ բան:

ԱՐՇԱԿ Ա. ԱԼՊՕՅԱՃԵԱՆ

ԲԱՑԱՏՐՈՒԹԻՒՆՆԵՐ

ՀՈՐՈՅԻ ՅԱՐՈՒՑԱԾ ԽՆԴԻՐՆԵՐՈՒՆ ՎՐԱՅ

ԱՐՄԱՇԱԿԱՆ ՎԱՐԴԱՊԵՏՆԵՐՆ ԵՒ ԻՐԵՆՑ ՀԱՅԵԱՑՔԸ

Ուշագրաւ էր ձեր «ԾԱՆ. ԽՄԲ.»ը, զոր տուած էիք թերթիդ (թիւ 2511) Բրոնիկին մէջ՝ Կրօն. Ժողովոյ մէկ որոշումին վրայ: Կրօն. Ժողովն հարկ տեսած է նկատի առնել Հօրոյ ստորագրութեամբ գրուած մը Բիւզանդիոնի մէջ, և այս առթիւ գրուած ուրիշ յօդուած մը այլուր: Կրօնական Ժողովը դատապարտած է Հօրոյի գրուածը, իսկ միւսին համար ալ գոհունակութիւն յայտնած է: Դուք ալ իրաւունք կուտաք Հօրոյի գրուածին, քանի մը կէտեր մատնանիշ ընելով: Ամէնէն առաջ կ'վստահացնեմ ձեզ թէ ես ժամանակ ունեցայ Հօրոյի գրածը «քիչ չատ ուշադրութեամբ կարդալ իր բնագրին մէջ», և այնպիսի կարեւորութիւն չտուի, ո՛չ անոր համար որ յուզուած խնդիրն աննշան էր ըստ ինքեան, այլ անոր համար որ Հօրոյ աղմուկ միայն կ'հանէր այդ խնդիրներուն չուրջը՝ ըստ իր սովորութեան, մինչ «անկախ կարծիքներ» յայտնած ըլլալու համար: Եթէ դուք կարեւորութիւն չտայիք խնդիրին, չեշտելով զայն՝ Կրօն. Ժողովոյ որոշումը տկարացնելու համար, հաւատացէք որ նկատի պիտի չառնէի զայն:

«ԱՆԿԱԽ ԿԱՐԾԻՔ» մը պէտք է որ ապացոյցներու, պատմական և բանասիրական իրողութիւններու վրայ հաստատուած ըլլայ, եկեղեցական և դաւանաբանական խնդիրներու մասին իր արժէքն երեւան բերելու համար: Հօրոյ այսպիսի գիտնական և բանաւոր միջոցներու չի դիմեր և իր աղմկայոյզ նախանձախնդրութիւնն առիթ կուտայ ոմանց դժգոհութեան, ոմանց գայթակղութեան: Կ'հաւատամ թէ չա՛տ զգուշութիւն, չատ հըմտութիւն և մասնաւորապէս չա՛տ լուրջ և չինիչ ոճ մը՝ գրիչ մը՝ պէտք է Հօրոյի քրքրած նիւթերը ներկայացնելու համար ժողովուրդին, որուն գիտելու և դատելու եղանակները բոլորովին տարբեր եղած են մինչև հանդէպ իրողութիւններու:

Դառնանք ուրեմն ձեր Ծ.Ն. ԽՄԲ.ին. —«Հօրոյ կ'հարցնէ թէ մեր Եկեղեցին ո-«րոշապէս ձեւաբանուած դաւանաբանու-«թիւն ունի՞ ինչ ինչ կէտերու վրայ: Կը «յիշէ թէ Տ. Բաբգէն Ծ. Վ. իր Քարո-«զագրքին մէջ Ս. Հաղորդութեան Խոր-«հուրդը լոկ Ընթրեաց յիշատակ նկատեց, «մինչ Եկեղեցին զայն կ'դաւանի իսկական «մարմին և արիւն Տեառն: Հօրոյ Գոյա-«փոխութիւնը կ'պաշտպանէ Բաբգէն Ծ. «Վ.ի դէմ»: Եթէ յիշէի դուք ալ համոզուած էք որ Հօրոյ ինծ դէմ Գոյափոխութիւն կ'պաշտպանէ, բացարձակ սըխալ մ'է: Որպէս զի մէկը կարող ըլլայ պաշտպանութիւն մ'ընել ո՛ և է խնդրի մասին, պէտք է որ այդ խնդիրը յարձակում մը կրած ըլլայ ուրիշէ մը: Այնպէս չէ: Արդ՝ ես Հաղորդութեան Խորհուրդին վրայ խօսելու ատեն ո՛չ թէ յարձակած եմ Գոյափոխութեան վրայ, ո՛չ թէ անոր դէմ խօսած եմ, այլ նոյն իսկ Գոյափոխութիւն բառը բերանս չեմ առած: Վասն զի ես իսկապէս հակառակ եմ բեմը՝ քարոզը՝ խճողելու անանկ նիւթերով որոնք ո՛ և է օգուտ չեն ընծեռեր հաւատացելոց չինութեան համար: Արդէն բաւական երկար խօսած եմ այս մասին թէ՛ Ա. Մուճեի և թէ՛ Բիւզանդիոնի մէջ՝ ցոյց տալու համար թէ «Քարոզներ»ուս մէջ աւելորդ է աստուածաբանական կամ դաւանաբանական խնդիրներ փնտռել: Ասկէց զատ, ես Հաղորդութեան մասին ամէնէն անվիճելի, ամէնէն հին, ամէնէն առաքելական, ամէնէն ընդհանրական, ամէնէն աւելի քրիստոնեան ըմբռնումը վերլուծած եմ Ա. Կրնթ. ժ. 15. 16 համարները բնաբան ընտրելով, զգացնելու և չեշտելու համար Հաղորդութեան բառին նըշանակութիւնը: Ինչո՞ւ համար ուրեմն կը պահանջուի որ այսպիսի նիւթի վրայ խօսուած ատեն՝ խօսէի նաև Գոյափոխութեան վրայ և ինչո՞ւ չի պահանջուիր նաև ինէ որ խօսէի թէ ինչ վէճեր տեղի ունեցած են Գոյափոխութեան մասին Քրիստոնէական Եկեղեցւոյ մէջ, թէ ե՞րբ պաշտօնապէս մուտ գտած է այդ Եկեղեցւոյ մէջ, թէ ինչ է Հայ. Եկեղեցւոյ ըմբռնումն այս մասին, եւն. եւն., հոյլ մը խնդիրներ, որք չեմ կարծեր թէ մէկ Քարոզի մէջ պահանջուելու բաներ են, և մանաւանդ որ պէտք չէ պահանջուին, որովհետեւ ատոնք նիւթեր են տարբեր ուսումնասիրութիւններու: Եւ աւելի զարմանալին սա՛ է որ Հօրոյ երեւակայական հակառակորդ մը կ'ստեղծէ իր դէմ՝ իմ Քարոզով, քարոզ մը, որուն մէջ բառ մ'անգամ չկայ Գոյափոխութեան վրայ. և ասկէց չա՛տ առաջ երբ Մարկոս Էֆ. Աղաբէկեան ուղղակի Գոյափոխութեան վրայ կ'գրէր, ապացուցանելով թէ Հայ. Եկեղեցին չընդունիր այդ վարդապետութիւնը, թէ նորաձեւ բան մ'է այդ մեր Եկեղեցւոյ մէջ, եւն., Հօրոյ լուռ կեցած էր: Ինչ էր ասոր գաղտնիքը. աւելի ուղիղ չէ՞ր Աղաբէկեանի դէմ ելլել երբ Գոյափոխութեան խնդիր կար մէջտեղ: Այդ միջոցին ես ալ առիթ ունեցայ գրելու Աղաբէկեանի այն կարծիքին դէմ, որով նա կը պնդէր թէ Ներսէս Լամբրոնացին ներմուծած ըլլայ Գոյափոխութիւնն Հայ. Եկեղեցւոյ մէջ, եւն.: Ես Բիւզանդիոնի մէջ բնագիրներով ցոյց կուտայի թէ այս մասին Լամբրոնացին բան մը չէ ըսած, ո՛չ ալ Հայ. Եկեղեցւոյ մեկնիչներն համաձայն են Գոյափոխութեան վրայ, եւն.: Կարծեմ թէ այն ատեն Հօրոյ լաւ առիթ մ'ունէր իր նախանձախնդրի, իր եկեղեցական նիւթերու հմտութիւնն ու ձեռնհասութիւնը փայլեցնելու և ոչ թէ հիմա, քանի որ այս նկատմամբ նոր բան ըսող չկայ մէջտեղ:

Խաչին խնդիրին վրայ երկու ելակիտներուն ըսածները(*) որչափ ալ տար-

(*).—Նոյնպէս թէ՛ դուրս Վարդապետ մը և թէ ներսի Վարդապետ մը, նոյն իսկ աստուածաբանական—աշխարհական յօդուածագիրներ չեն կրնար փոխել ճշմարիտ ըմբռնումը: Ցաւալի է որ անհարկի ակնարկութիւններ ալ բան մը չեն արժեր: Իսկ երբ գրուած մը լուրջ է, քրիստոնէական է, բան մը կ'արժէ, հոգ չէ որ գրողը դուրս Վարդապետ մ'ըլլայ:

ԳՐԱԿԱՆ ԹԵՐԹՕՆ «ԲԻՒԶԱՆԴԻՈՆ»Ի

ՀԵՆՐԻՔ ՍԵՆԳԻԵՒԻՉ (75)

ԲՈՒԱՆԻԵՍՔԻ ԸՆՏԱՆԻՔԸ

ԵՐԿՐՈՐԴ ՄԱՍ.—ԺԶ

Սրտի զարկեր ունէր, խռովքներ ու ջղասպառումներ, այնպէս որ կարծես անկենդան կ'իյնար տարածուած իր երկայն աթոռին վրայ. գլխու պտոյտներ, երիկամներու ցաւեր եկան աւելի կնճռոտել այս վիճակը: Շաբաթուան մը միջոցին, այնքան նիհարցաւ որ յուզում ներշնչեց բժիշկներուն որք, մինչև այն ատեն, այս անհանգստութիւններն իբրև բնական հետեւանքը նկատած էին իր վիճակին: Դէմքին թափանցկոտութիւնը կապոյտ գոյն մը կ'առնէր, մանաւանդ փակ արտեւանունքէն ինկող ստուերին տակ: Դիմագիծերն այն ատեն մեռեալի մը դիմագիծերուն կ'նմանէին: Տիկին Պիժիել իսկ, որ հիւանդը չուրջ պատողներուն մէջ ամէնէն արթունն ու հոգատարն էր, չէր կրնար ալ ծածկել իր սարսափանքը: Պաւլով բժիշկին, առանց սեթեւեթի յայտարարեց թէ, այս պայմաններուն մէջ, սպասուած տագնապն ինքնին այնքան վտանգաւոր կ'երեւնար որքան ահաւոր՝ իր հետեւանքներուն մէջ: Միայն Մառի, թէև ամէն օր աւելի տկար, աւելի ոգեսպառ, յոյսը չէր կորսնցներ: Բոլանիեսքի, սակայն, ա՛լ յոյս չունէր: Իր կեանքին ամէնէն ցաւագին մէկ փորձութենէն կ'անցնէր: Մինչև այն ատեն կրած բոլոր տառապանքները, բոլոր չարչարանքներն ոչնչութիւն մը կ'երեւային միայն այս անուելի անձկութեան առջև որ ա՛լ ամէն յոյս կ'վերցնէր իրմէ: Դեռ ոչ չատ առաջ, իր ամուսնութենէն ետք, ամուսնական կեանքին վրայ ունեցած գաղափարներուն ու ապագայի երազներուն մէջ, զաւակը գլխաւոր դերը կ'խաղար, հիմա ո՛չ միայն մէկ զաւակը, այլ բոլոր ծնելիք զաւակները պիտի զոհէր, փրկելու համար իր սիրելի կողակիցը: Սիրտը կ'փեռեկտուէր գութով, երբ Մառի, բոլորովին տկարացած ձայնով մը, իր առջև կ'նետէր այն հարցումը զոր այնքան անգամներ ուղղած էր իրեն արդէն. «Սթաս, եթէ մանչ զաւակ մը ծնի՞մ,»: Բոլանիեսքի փափաք մը կ'զգար իյնալու անոր ոտքը, գլուխն անոր ծունկերուն կրթնցնելու և անոր պոռալու. «Կորսուի՛ թող աղջիկն ալ մանչն ալ, կ'բաւէ որ դուն մնաս ողջ Մառ, սիրելիս»: Իր հին վախերը նորէն կ'արչաւէին հոգին: Այն յոյսը, զոր Մառի իմաստուն խօսքերը արթնցուցած էին սրտին մէջ, այսինքն սա հաստատումը թէ չարիքի ալիքը մերթ զիջումի ձևին տակ ետ կ'դառնար, մարած էր ա՛լ իր մէջ: Ընդհակառակը, կ'խորհէր թէ կնոջը հիւանդութիւնն այդ չարիքի ալիքին դարձն էր: Ինչպէս և ինչո՞ւ համար: Չէր կրնար ինքնիրեն բացատրել այս բանը: Տիկին Օսնովսքիի յանցանքին, օրիորդ Կասթէլլիի յանցանքին և այն պատիժին միջև որուն կ'ենթարկուէին, կար ուղիղ առնչութիւն մը, զոր չէր կրնար սակայն տեսնել Մառիի պարագային մէջ: Իր աւելորդապաշտ սարսափանքն իրեն կ'պատասխանէր այն ատեն՝ թէ չարիքը կեանքին մէջ յառաջ կուգար այնպիսի խորհրդաւոր թաքուն ուղիներէ որք անմատչելի, անակնունելի էին մարդկային աչքին... դժբախտութեան տակ ընկճուած մարդը կ'կորսնցնէ սոսկ հետեւութիւններու՝ ընծայութիւններու կարողութիւնը, իր ցաւին ծանրութեան տակ կ'ապրի նըկուն...: Այսպէս է Բոլանիեսքիի բախտը: Կ'տեսնէր ոտքերուն տակ բացուած անդունդն ու իր անձին անկարողութիւնը...: Մերթ, աչքերը սեւեռած Մառիի նիհարցած հեգ դէմքին վրայ, կ'խորհէր. «Խենդ է ան որ տակաւին չի յուսար որ պիտի մեռնի այս կինը.» և սակայն, յուսահատօրէն յոյսի նշոյլ մը կ'փնտռէր զինքը չրջապատողներուն դիմագիծերուն վրայ, ու իր արեան վերջին կաթիլը, ուղեղին վերջին աննշան բջիջն անգամ կ'ըմբոստանային այս ազդու մահուան դէմ: Իրեն այնպէս կ'թուէր թէ անլուր, անըմբռնելի անարդարութիւն մ'էր տեսնել՝ որ Մառի փակէ իր անուշ աչքերը, իր անսահման սէրն անոր առջև կարենալ ապացուցանելէ առաջ, իր անհուն խանդաղատանքովը զինքը վարձատրելէն առաջ՝ չնչելով իր անուշադրութեան, բիրտ անտարբերութեան, [illegible]թեան, անհաւատարմութեան վայրկեանները: Իրեն ցոյց տալէն առաջ՝ թէ ինքն իր հոգիին հոգին եղած էր, ոչ միայն ամէնէն աւելի սիրելի, այլ ամէնէն աւելի յարգուած արարածը: Եւ, որպէսզի կեանքին անգութ հեգնութիւնը կատարեալ ըլլար, պէտք էր որ ինքզինքը ապահովուած ցոյց տար հիւանդին քով: Բժիշկները, Տիկին Պիժիել, ամէն օր կը յիշեցնէին իրեն թէ ամէն բանէ առաջ, պէտք չէր վախցնել Մառին, պէտք չէր յուսահատեցնել, ու այն ատեն, Բոլանիեսքիի հոգեկան տուայտանքներուն վրայ կ'աւելնար սա երկիւղը թէ մի գուցէ իր լաւատեսութիւնն իբր անտարբերութիւն նկատուէր Մառիի կողմէ, մի՛ գուցէ մեռնէր ան իրեն սիրուած չըլլալու դառն համոզումով: Իր բնութիւնը կը փոխուէր բոլորովին: Անքնութիւնը, խռովքը, այն անձկութիւնն որուն մէջ կ'ապրէր, տեսակ մը հիւանդագին ջղաքրգռում մը ներգործեցին իր վրայ: Վըտանգը, արդէն իրական, այսպէս ծայրատիճան համեմատութիւններ կ'առնէր աչքին տակ: Իրեն այնպէս կ'երեւար թէ ամէն յոյս անդարձ կերպով կորսուած էր: Դեկտեմբերի սկիզբը, Մառի ինքն իսկ կ'սկսէր զգալ մահուան սարսափը: Ամուսնին առջև, կ'ծածկէր իր վախերը, բայց օր մը, Տիկին Պիժիելի ներկայութեանը, սկսաւ լալ: Կ'ողբար իր կեանքն Սթասը...: Ինչպէս պիտի կրէր այս հարուածը...: Պիտի ուզէր որ ամուսինը չատ ողբար զինքը... և սակայն չտառապէր...: Վերջապէս, երբ իր նուաղումներն աւելի երկար և աւելի յաճախադէպ երբեմն յաջորդեցին, քաջութիւնն ունեցաւ անոր խօսելու բացէ ի բաց.

—Սթա՛ս, աղաչանք մ'ունիմ քեզ ընելիք:

—Ի՞նչ է որ, սիրելիս:

Խորհրդածել կ'երևար, որպէս թէ վարանած ըլլար մտքին մէջ կազմելու այդ ուխտը, այդ տենչը.

—Խոստացիր ինծ, ըսաւ վերջապէս ամէն պարագայի մէջ, եթէ մահը զիս քենէ բաժնէր... և եթէ մանչ զաւակ մ'ըլլար ծնելիքս... խոստացիր ինծ... պիտի սիրէիր զայն... թէ բարի պիտի ըլլայիր իրեն նկատմամբ...:

Կամքի գերագոյն ճիգով մը, Բոլանիեսքի զսպեց այն հեծկլտանքներն որք կոկորդը կ'սեղմէին ու գրեթէ հանդարտ ձայնով մը յարեց.

—Սիրելիս...: Երկուքնիդ ալ պիտի սիրեմ, քեզ և զաւակդ: Երբեք մի տարակուսիր:

Այն ատեն, դեռատի կինն ուզեց ամուսնին ձեռքը չրթունքին տանիլ, բայց ան չուզեց, չկրցաւ... և սկսաւ մըրմռել անոր խանդաղատագին:

—Աղաչանք մ'ալ, ըսաւ, վայրկեան մը վերջ: Կ'պաղատիմ, մի սարսափիր, մի հաւատար նոյն իսկ թէ վտանգ մը կ'մակարերեմ... ո՛չ երբեք... բայց վերջապէս պիտի ուզէի խոստովանիլ:

Բոլանիեսքի յոտից ցգլուխ սարսռաց:

—Լա՛ւ, հոգիս, ըսաւ նուաղած ձայնով մը:

Ու Մառի, յիշելով այն խօսքերն որք, ժամանակին, հաճելի եղած էին Սթասին, կարծես աւելի լաւ ցոյց տալու համար իրեն թէ խնդիրը միայն կրօնային պարզ պարտականութեան մը կատարման վրայ էր, կրկնեց, այս անգամ գրեթէ զուարթ ժպիտով մը.

—Սթաս, Աստուծոյ ծառայութիւնը, գիտե՞ս, կ'յիշե՞ս:

Հետեւեալ օրը խոստովանեցաւ: Սթաս այնքան ապահով էր թէ մահն իրմէ պիտի բաժնէր զինքը, որ կ'զարմանար դեռ զինքն ողջ գտած ըլլալուն համար: Նոյն այդ օրը, իրիկուան դէմ, զգալի մեղմացում մը յառաջ եկաւ սակայն: Բոլանիեսքի ա՛լ չէր կրնար յուսալ: Բայց Մառի առաջուանէ աւելի զօրաւոր կ'զգար ինքզինքը, կ'չնչէր: Կէս գիշերին սկսաւ նորէն ամէն օրուան սովորական հակառակութիւնը: Մառի կ'պահանջէր որ ամուսինը քիչ մը հանգիստ առնէր: Բոլանիեսքի նախ ընդդիմացաւ, յետոյ տեղի տուաւ, հնազանդեցաւ: Ամէն իրիկուան պէս, Բոլանիեսքի, քովի սենեակի մուտքին տեղը, թիկնաթոռի մը մէջ նստած մնաց, ականջը լարած, սաստիկ ուշադիր, պզտիկ մրմունջ մը լսելուն պէս՝ պատրաստ ոտքի ելլելու: Բայց, այս անգամ, խռովքը զինքը գետնահարեց: Տասն օրէ ի վեր, ա՛լ չէր հաներ հագուստները. սուրճն ու անճը միայն պահել կուտային իր ուժերը: Վերջապէս յոգնութիւնը, ուժասպառումը, այնքան գիշերներու անքնութիւնը յաղթեցին իր կամքին: Կապարէ անդիմադրելի քուն մ'արչաւեց մարմնոյն վրայ. քուն մը զուրկ՝ երազներէ, ուր իրականութիւնը կ'աննետի, ուր աշխարհը կ'աներեւութանայ... ուր կեանքն ինքն իսկ անէացած կ'թուի: Միայն առաւօտուն կրցաւ արթննալ: Մէկը դուռին կ'զարնէր:

—Պարոն Սթանիսլա՛ս, (*)

Ճանչցաւ Տիկին Պիժիելի խղդուկ ձայնը: Մէկ ոստումով ոտքի ելաւ, յիշեց ամէն բան: Կ'նօջը սենեակը վազեց...: Մառիի անկողնին չուրջ, տեսաւ որ վարագոյրները վար քաշուած էին...: «Աստուած իմ» ու ծունկերը կթոտեցան, ճըկեցան:

—Ի՞նչ...: Ի՞նչ պատահեցաւ, մըրմռաց, չրթունքն համակ սպիտակ:

Այն ատեն Տիկին Պիժիել պատասխանեց իրեն, նոյնքան ցած ձայնով, քիչ մը հեքոտ.

—Մանչ զաւակ մ'ունեցաք...:

Ու մէկ մատը չրթունքին վրայ դըրաւ:

ԺԷ

Տակաւին պէտք եղաւ անցընել փորձանքի օրեր: Դեռատի մօր ուժասպառումն այն աստիճան եղաւ որ իր կեանքը բոյսի մը պէս կ'թուէր դողդղալ:

(Շար.)

(*).—Սթան կրճատումն է Սթանիսլասին: Սթանիսլաս Բոլանիեսքի, ինչպէս որ գիտեց ընթերցողը, ընտանեբար Սթաս կոչուեցաւ յաճախ: Ծ. Թ.

բեր ըլլան իրարմէ, անոնք չեն կրնար փոխել Եկեղեցւոյ հիմնական ըմբռնումը։ Խաչը «պաշտելի» է թէ «յարգելի», մասունքներն ու պատկերներն ինչ ըմբռնումով և ինչ աստիճանով առարկայ պէտք է ըլլան հաւատացեալներու ջերմեռանդութեան,—ասոնք ալ խնդիրներ են որ կապուած են Եկեղեցւոյ մէջ երևան եկած հերձուածներու, տարաձայնութիւններու պատմութեան հետ։

Այսպէս՝ Գոյափոխութիւնը կապուած է հերետիկոսական ա՛յն կարծիքներուն հետ, որոց համեմատ Քրիստոս կատարեալ Աստուած չէր, ևն։ Խաչի, մասունքներու և պատկերներու յարգն ու պաշտօնը՝ աղերս ունի Երևութական, ևն. կարծիքներու հետ։ Բարեբախտաբար այս խնդիրներն իրենց կարևորութիւնն ու թափն անցուցած են, քանի որ, փա՛ռք Աստուծոյ, այսօր չկան ա՛յնպիսի հերետիկոսութիւններ ու հերձուածքներ, որք սպառնան Քրիստոնէութեան։ Այսօր քրիստոնէական բովանդակ Եկեղեցին՝ իր բոլոր յարանուանութիւններով, հետամուտ է քրիստոնէութեան բարոյականով սնուցանելու քրիստոնեաները, քան թէ բնազանցական ու դաւանաբանական խնդիրներով. այս է քրիստոնէութեան ամենէն մեծ յառաջդիմութիւնն է։ Այսօր խնդիր չէ թէ պատարագի բաժակին մէջ ոմանք ջուր կ'խառնեն կամ չեն խառներ, բաղարջ կը կ'գործածեն կամ խմորուն ևն., ևն., այս՛ մեր Ս. Ներսէս Շնորհալի Հայրապետը չատոնց ըսած է թէ «ամէնն ալ ընդունելի են, հերիք է որ սիրով կատարուին»։ Իսկ բարեյիշատակ Մակար Կաթողիկոս յայտարարել տուաւ Տիֆլիսի կրօնական ծանօթ համաժողովին մէջ թէ «ամէն Եկեղեցի իր հաստատածը կ'ընէ»։

Եթէ Քրիստոնէութիւնը բան մը կ'արժէ, պէտք է գիտնալ որ իր բարոյական ոյժովը կ'արժէ, այդ բարոյականին հիմերովը կ'արժէ, որ ո՛չ միայն հաստատուած է Քրիստոսի բովանդակ Տնօրէնութեան վրայ, այլ նաև Քրիստոսի կեանքին վրայ։

Եթէ մեք՝ քրիստոնեաներս՝ լա՛ւ ըմբռնած ենք այս մեծ ճշմարտութիւնը, որ իր մէջ կ'բովանդակէ բոլոր աստուածաբանութիւնն ու դաւանաբանութիւնը, վստահ ըլլանք որ լա՛ւ քրիստոնեաներ ենք, այսինքն՝ Հաղորդութեան, Խաչին, Պատկերին, Մասունքին նշանակութիւններն առանց նեղութեան հասկցող Քրիստոնեաներ ենք։

Պէտք չէ որ գրուածներու ոգին մոռնանք և գիրերուն կապուինք։ Քրիստոնէութիւնը չա՛տ լաւ հասկցող և չատ լաւ քարոզող Առաքեալը կ'ըսէ. «Գիրը կ'սպաննէ, ոգին կ'ապրեցնէ»։ Պէտք չէ՛ նախանձախնդիր հովեր առնելով՝ գայթակղեցնել փոքրիկներէն և ո՛չ մէկը, նոյն ինքն Փրկչին պատուէրով։

Այս նիւթերուն ո՛չ միայն բարոյական կողմերուն վրայ, այլ նաև անոնց ծագման և պատմութեան վրայ՝ աւելի պիտի ունենանք գրելու Լոյսի մէջ, որուն հրատարակութիւնը գիտէք որ պիտի չուչանայ։

Այս խորհրդածութիւնները կ'ընելէ առաջ կ'ուզեմ վստահեցնել ձեզ թէ Մուշեղ Վրդ.ի Պատկերներուն և Կորիւն Վրդ.ի Մասունքներու մասին գրուածներուն մէջ, ո՛չ թէ Կրօն. Ժողովը, այլ նոյն իսկ ամէնէն յետին հաւատացեալն անգամ վրդովող լայն տեսութիւններ չկան։ Անոնց մէջ չկայ նաև ա՛յն օճն ու յարձակումն որ Հօրոյի գրուածներուն յատուկ է։ Գալով Հաղորդութեան վրայ իմ խօսած և գրած քարոզին ([illegible], էջ 303—318), կ'փափաքիմ որ Հօրոյն ալ, դուք ալ, և դեռ որոնք որ կ'ուզեն, յաճախ կարդան զայն՝ ուղիղ և չինիչ կերպով ըմբռնելու համար Քրիստոսի հետ մեր ունեցած հաղորդակցութեան պայմանները։

Վստա՛հ եմ որ ըսածներս լրջօրէն նկատի պիտի առնուին, վասն զի «իբրև ընդ իմաստունս խօսիմ» վասն զի կ'ենթադրեմ որ «իմաստուն», խելացի և լուրջ մարդոց հետ գործ ունինք։

ՏԱՐՕՆԵՆ ՎԱՐԴ.

ԿՐՕՆԱԿԱՆ ԺՈՂՈՎՆ ԵՒ "ՀՈՐՈՅ,,

ԾԱՆ. ԽՄԲ.—Խնդիրն այն չէ որ Գոյափոխութեան վարդապետութիւնը չիտակ է թէ ծուռ։ Խնդիրն այս է որ Խորէն Արք. Աշըգեան և Տէրոյենց Պատուելի կերպ մը կ'բացատրէին այս վարդապետութիւնը, Մարկոս էֆ. Աղաբէգեան և Արմաշեան վարդապետք ուրիշ կերպ բացատրեր են զայն։ Նմանապէս, խնդիրն այն չէ թէ Հօրոյ ինք ի՛նչ կ'ըսէ Խաչին նշանակութեան վրայ։ Խնդիրն այս է որ՝ իրմէն ալ առաջ՝ Հայ Եպիսկոպոսներ տարբեր բացատրութիւններ տուեր են Խաչի պաշտօնին, և երբ մին «Մեք խաչապաշտ ենք» ըսեր է, միւսը «Մեք լոկ Աստուածապաշտ ենք» պատասխաներ է պարզօրէն։ Արդ, երբ այս խնդրոց վրայ նոյն իսկ եկեղեցական Հարք ոմանք իրենց մէջ սահմանի և բացատրութեան տարբերութիւններ կ'ընդունին, կամ բան մը չեն ըսեր իրարու, ի՞նչ խոհեմութիւն է և ինչ արդարութիւն է Կրօն. Ժողովին կողմէ՝ ելնել աշխարհականի մը վրայ խիստ և դատապարտել զայն 20րդ. Դարուն առաջին տասնամեակին մէջ, այս զարմանալի իրողութիւնն ալ ցուցադրելով Եկեղեցւոյ հաւատարիմ զաւակներուն առջև որ դատավճիռ մը կ'արձակուի առանց վճռոյն հիմունքը ցուցընելու, կամ սխալ մը կնշուակուի՝ առանց ուղիղը բացատրելու։ Հօրոյի ո՞ր պարբերութեան մէջ է սխալը։ Ինչո՞ւ սխալ է։ Եւ ո՞րն է չիտակը, կամ դէթ ո՞րն է Կրօն. Ժողովին համար չիտակ երևցածը։ «Դատապարտելի է» ըսելով անցնիլ երթալ՝ բան մը չի հաստատեր, երբ խօսքը 4—500 տող յօդուածի մը վրայ է, ուր կրօնական և կղերական ա՛յնքան չահագրգիռ խնդիրներ քննուեր են։— Եւ յետոյ, Բարձր. Վրդ.ի բոլոր չըմեղադրութիւններուն հակառակ, ա՛յնքան բացայայտ է Արմաշի վարդապետներուն համար տեսակ մը չափ ու կչիռ և Հօրոյի համար տարբեր չափ ու կչիռ գործածուիլն որ մարդ բնականապէս կ'բերուի եղրակացնելու թէ Հօրոյ Դպրեվանքն ու Արմաշականի վարդապետներուն մէկ մասը քննադատելով Կրօն. Ժողովի մէկ հատուածին անձնական զգացումները դառնացուցած էր իրեն դէմ, և թէ Խաչի չուրջ յուզուած խնդիրն առիթ եղած է ի խաչ հանելու «գլխու ցաւ» տուող ընդդիմախօս մը։ Այո՛, հնարքը պարզ է, բայց մեզ անանկ կ'թուի թէ հինցած հնարք մ'է այն։

Եւ յետոյ, աշխարհականներու միթէ ներելի չէ՞ իրենց հայեացքը, համոզումը, դաւանանքն յայտնել եկեղեցական, բարեպաշտական, կղերական խնդիրներու վրայ։ Լատին Եկեղեցիին բան կ'ըսեն թէ կրօնական խնդիրները կ'արգիլէ աշխարհականներուն։ Թո՛ղ որ Լատին Եկեղեցին մէջ իսկ բազում ինչ բարեփոխուած է այսօր ի յարգանս համրային կարծիքին, բայց գոնէ մենք չե՞նք պարծիր Հայ. Եկեղեցիին կրօնային ներողամտութեամբն ու լայնամտութեամբը, որով տարբեր մեկնութիւններ կ'ընդունին, ցորչափ հոգևոր անկեղծութիւն կայ, ցորչափ բարի դիտումն է քաջալերել բարեպաշտութիւնը ժողովրդեան մէջ։ Հօրոյէն ամէնէն աւելի դժգոհ եղող եկեղեցականներն անգամ միթէ կրնա՞ն ուրանալ թէ քառորդ դարէ մ'ի վեր իր կամուոր հրապարակագրութեամբը ծանօթ այս գրիչը միշտ հետամուտ եղած է խրախուսելու բարեպաշտութիւնը, ժողովուրդն եկեղեցասիրութեան ու հոգևոր կեանքի մղելու։ Նոր սերունդին մէջ հոգևոր կեանքն ու ընտանեկան կեանքը զարգացնելու, սրբացնելու, և կղերին մէջ մաքրութիւն, ազնուութիւն պահանջելու ի շինութիւն հոգևոր զաւակաց Հայ. Եկեղեցւոյ։ Արդ, աշխարհականի մը, մանաւանդ ա՛յնպիսի աշխարհականի մը պիտի զլացուէ՞ր բանաւոր ազատութիւնն՝ իր սեփական թուիքն ու կարծիքն արտայայտելու մեր հոգևոր չինութեան հետ անմիջական կապ ունեցող հարցերուն վրայ։ Եւ եթէ այս հոգևոր ազատութիւնը կ'ճանչնանք անոր, ո՞ր աստիճան իրաւունք կ'ունենանք հաւատաքննութեան ատեան մը կազմելու անոր դաւանանքներուն դէմ, կամ զինք պարտաւորելու որ ճիշտ հիմակուան Կրօնական Ժողովին երեք կամ չորս անդամներուն պէս մտածէ խիրաքանչիւր հոգևոր խնդրոյ վրայ։ Այսօր մեր նոր կղերն անգամ չատ մը հին վարդապետութիւններ, կրօնական հին տեսութիւններ Արևմուտքէն եկող կամ նոր Բանասիրութենէն և Ս. Գրոց նոր և բարձր մեկնութենէն մ՚երող գաղափարներու համեմատ չի՞ վերլուծեր, նոր ի նորոյ չի՞ բացատրեր միթէ։ Միթէ մեր նոր կղերը Կրօն. Ժողովին անգամներուն երեք կամ չորս անդամներո՞ւն պէս կ'խորհի մեր հոգևոր, բարոյական և ընտանեկան կազմակերպութեան հետ սերտ առնչութիւն ունեցող կարգ մը էական խնդիրներու վրայ։ Կրօնական Ժողովը պիտի վաւերացնէ՞ր Մուշեղ Վարդապետին գրածները «Կրօնի հիմնախնդիրներ» վրայ, ամուսնութեան խորհուրդին վրայ, կղերին ամուսնութեան վրայ, պատկերներուն վրայ, Ս. Գրոց հեղինակութեան մեկնութեանց վրայ, ևն.։ Կրօնական Ժողովը պիտի վաւերացնէ՞ր Բաբգէն Վրդ.ին գրածներն Աստուածածնայ Վերափոխման ընկալեալ վարդապետութեան վրայ՝ ինչպէս որ հասարակ ժողովուրդը կ'հասկնայ զայն, կամ Ս. Հաղորդութեան վրայ։ Կրօնական Ժողովը պիտի ընդունէ՞ր Կորիւն Վրդ.ին Բիւզանդիոնի մէջ գրածները Սրբոց մասունքներուն վրայ, ևն.։ Որչափ մեք գիտենք անձնական ծանօթութեամբ, Կրօնական Ժողովին անդամոց «միաձայնութիւնը» համամիտ չէ այս գրուածներէն և ո՛չ մէկուն։ Բայց մինչև հիմա չտեսանք որ զանոնք հրապարակաւ դատապարտած բանադրած ըլլայ։ Ուրեմն, գործնականապէս կ'ընդունին թէ մեր Եկեղեցին լաւագոյն կազմիչէն մին է իր լայնամտութիւնը, և իրենք ալ, իբրև ներողամիտ, լայնամիտ, լուսամիտ Եկեղեցիի մը վարչական մարմինը, թող կուտան որ մինչև մէկ աստիճան ազատօրէն մեկնուին Ս. Գիրքերն և Եկեղեցւոյ վարդապետութիւններն ու աւանդութիւնները։ Շա՛տ բարի։ Բայց, այն ատեն, ինչո՞ւ նոյն հոգևոր ազատութիւնը կ'զլանան աշխարհականի մը։ Իսկ եթէ իրենց լաւութենէն մեր հանած հետևութիւնը սխալ է, և իրենք, ընդհակառակն, պէտքը կ'զգան կաշկանդելու մեկնութեան ազատութիւնն եկեղեցական իրերու և հարցերու մէջ, ինչո՞ւ համար նոյն այն կարգապահական խստութիւնը նախ և առաջ Հայ կղերին անդամներուն վրայ ի գործ չեն դներ, անո՛նց վրայ որք ուխտեալ են պաշտպանելու Հայ. Եկեղեցւոյ վարդապետութիւններն ու աւանդութիւնները, անոնց վրայ որք օծում և ձեռնադրութիւն առած են յանուն նոյն այն եկեղեցական աւանդութեանց ու վարդապետութեանց, և ինչո՞ւ համար, կ'հարցնենք, Կրօնական Ժողովոյ անդամք կուզան կ'իյնան աշխարհականի մը վրայ որ այնպիսի ուխտ, այնպիսի օծում, այնպիսի պաշտօն մը չունի, այլ իբրև հաւատացեալ և բարեպաշտ զաւակ մը Հայ. Եկեղեցւոյ, կուգայ պարզօրէն իր խղճին քննութիւնն ընել մեր առջև։ Հակասութիւնն ա՛յն աստիճան ակնյայտ է որ աւելորդ կ'սեպենք աւելի ծանրանալ անոր վրայ, այս վստահութեամբ թէ երեքշաբթի օրէն ի վեր ամէն ողջամիտ ընթերցող այն մասին իր համոզումը կազմած է արդէն։

Իսկ եթէ Կրօն. Ժողովին ազգին մէջ կրօնային մոլար վարդապետութիւններու ծաւալման առաջքն առնելու հայրական հոգածութենէ մը թելադրուած էր միայն, թո՛ղ թէ այնպիսի հոգածութիւն մ'ալ նախ և առաջ կղերին նկատմամբ ցոյց տրուելու էր, բայց աշխարհականի մը գրածին համար «դատապարտելի է» ըսելով անցնիլը դարձեալ չի ծառայեր դիտուած նպատակին։ Աւելի նպատակայարմար և չինիչ չէ՞ր ըլլար եթէ Կրօն. Ժողովն իր անդամներէն միոյն յանձնէր Հօրոյի յօ-

գուածին պատասխանել յօդուածով մը, որ Հայ. Եկեղեցւոյ աւելի ուղիղ հաւատացուած վարդապետութիւնը բացատրէր համոզիչ փաստերով, ի շինութիւն այն մտաց որոց գայթակղած ըլլալէն կ'վախցուի։ Բայց կ'ցաւինք յաբելու որ Կրօն. Ժողովն ո՛չ այնքան հայրական հոգածութենէ մը թելադրուած ըլլալ կ'թուի, որքան աշխարհական, որբատորէական կամ կուսակցական նիւրհնուէ մղուած, որով ի հրապարակ հանած է դատավճիռ մը, որ դատավճիռի օրինական հանգամանքը չի ներկայացներ, քանի որ զուրկ է պատճառաբանութենէ։ Թէ՛ եկեղեցական, թէ քաղաքային ամէն դատավճիռ, օրինական ըլլալու համար, պէտք է որոշապէս պատճառակէ պատճառաբանութեանց մասը, (considérants, ...) ուր դատող մարմինն ի մէջ կ'բերէ իր հեղինակութիւնները, իր փաստերը, իր օրինական բնագրերը, և անոնց վրայ հիմնուող իր նկատումները, որոցմէ պէտք է բխած հետևուած ըլլայ նոյն ինքն վճիռը։ Բայց Կրօն. Ժողովն այս Գ.։ այնքան հապճեպ գործած է որ կ'երևի թէ ժամանակ չէ գտած իր վճռին այս անհրաժեշտապէս պիտանի մասն ալ ի գիր առնելու։ Երբ պատճառաբանեալ վճռագիր մը արձակէ Կրօն. Ժողովը, այն ատեն, բուն խնդրոյն մէջ մանելով, ունինք աւելի մանրամասն բացատրութիւններ իր վճռոյն վրայօք։

ՏՂՈՑ ԱՆԱՐԻՒՆՈՒԹԻՒՆԸ

Տղոց անարիւնութեան գլխաւոր պատճառներէն մին է խոած ակռաները։ Ցաւձախ 6—10 տարեկան տղոց բերնին մէջ բաղմաթիւ փտած ակռաներու կ'հանդիպինք, որք Յրդ կամ Հրդ աստիճանի հասած են, ինչ որ թարախի բոյներ են եւ թարախն ալ իր կողմէն ամբողջ մնդառութեան գործին փտեցնելու պատճառ կ'ըլլայ։ Տղաք սատամօքսի այլ և այլ խանգարումներ ունին, կամ կերակուր ուտելու տհաճութիւն մը, որոց առաջքն առնել կ'ուզեն, տղոց վարժեցնել ստիպելով որ ամէն տեսակ կերակուր ուտեն, փոխանակ այդ փտած ակռաները դարմանել տալով թարախն արգիլելու. այդ թոյնին գոյութեամբն ստամոքսի անկանոնութիւններ առաջ կուգան. ատոնց հետևանքն է ,մարսողական խողովակներու հիւանդութիւնը, որուն կ'յաջորդէ անարիւնութիւնը։ Պէտք է որ ծնողք հակել տան ատամնաբոյժներու, երբ տղաք 6 տարեկան ըլլան, այսինքն երկրորդական ակռաներու բուսնելու մօտ, որովհետև այդ ակռաներուն բուսնելու միջոցին է որ տղուն մարմինն ալ զարգանալու վրայ է, մանաւանդ տղուն ջղային դրութիւնը։ Երբ ուչադրութիւն չըլլայ, անարիւնութենէ զատ չատ տեսակ հիւանդութիւններ ալ կրնան պատահիլ, զոր օրինակ, ստամոքսի վէրքեր, նոյն իսկ ստամոքսի փտախտ, երիկամն ալ ուղեղատապ (մենինժիթ)։

Բարիզի մէջ մարդահամար եղած եւ տեսնուած է որ տղոց 40% անդամութեան խողովակի փտումէն յառաջ եկած հիւանդութիւններէ է որ կ'մեռնին, որովհետև այդ հիւանդութեան կ'յաջորդեն անարիւնութիւն և վերոյիշեալ հիւանդութիւնները։ Ուրեմն ծնողաց առաջին պարտականութիւնն է տղուն 6 տարեկանէն մինչև 12 տարեկան, տարին չորս անգամ գոնէ ատամնաբոյժի մը քննութեան յանձնել։

Ջ. Գ.

ՊԱՂԱՔԱԿԱՆ ՊԱՏԵՐԱԶՄ

ԸՆԹԱՑՔ ՊԱՏԵՐԱԶՄԻՆ.—Թօքիօ վերստին զինուորական մեծ բանակետղի մը կերպարանն առաւ։ Հազարաւոր նորագիր զինուորներ ու պահեստիներ համախմբուած են հոն, և ամէնուրեք նոր զօրքերը կ'կրթուին, կ'մարզուին, կ'հագուին, կ'պատրաստուին։ Զօրանոցները լեցուն են, և հարկ եղաւ Թօքիօյի բնակիչներէն խնդրել որ իրենց տուներուն մէջ տրամադրելի սենեակները փոխ տան զօրաց բնակութեան համար. մինչև որ մեկնին պատերազմի դաշտը։ Այսպէս կ'հեռագրէ Ռիւդէր Դեկտ. 25 թիւով, ու կ'աւելցնէ թէ զինուորական ընդհանուր պատրաստութիւնը խիստ ընդարձակ հիման մը վրայ տեղի կ'ունենայ։ Ճարոն միտքը դրած է Օեամա Մարէչալին բանակն հասցնել հինգ հարիւր հազար հոգիի, մեծապէս աւելցնելով նաև թնդանօթներուն թիւը։ Մեծամեծ պատրաստութիւնք կը կատարուին ի պաշտպանութիւն Ֆորմոզայի և հարաւային կղզիներուն, թող չտալու համար որ Պալթիկի նաւատորմը, երբ այն կողմերը ժամանէ, ո՛ և է կէտ մը բռնէ անո՛նց մէջ՝ իրեն կայան ու պատսպարան ընելու համար։ Ֆորմօզայի Քիլունկ քաղաքը «պաշարման վիճակի մէջ» հրատարակուեցաւ, այսինքն՝ զինուորական վարչութեան ներքև առնուեցաւ, և ուրիշ պատրաստութիւններ ալ կան Ֆորմօզայի և Չինորսաց կղզիներուն մէջ։ Չինեն արգիլք չըլլար Ճարոնի զինուորական փոխադրութիւններուն։ Երկաթուղին ա՛ընդհատ կ'բանի ընդ մէջ Տալնիի և Ենթաւի, ուր է Օեամայի Մարէչալին կեդրոնը, եւ Թօքիօյէն մինչև Լիաօ Եանկ զօրք և ռազմամթերք կ'հասնին վեց օրուան մէջ։

⁂ Ռիւդէրի այս նոր տեղեկութիւնները կրնանք պատասխան մը համարել Թանի Թօքիօյի ռուսասէր և ճարոնատեաց թղթակցին վերջին գրութեան, որով, նկարագրելով Միքատոյին ծննդեան տարեդարձին ի պատիւ նոյն. 3ին կատարուած զօրահանդէսը, կ'ըսէր թէ 6,000 կամ նուազ զօրք միայն մասնակցեցան «վերջին մնացորդ ճարոնական բանակին», որովհետև այս 6,000 զօրքէն և 7րդ զօրաբաժնէն զատ ուրիշ կանոնաւոր զօրք չէ մնացեր Ճարոնի մէջ, և 7րդ զօրաբաժնն ալ (իբր 15,000 զօրք) այն օրերը մեկնելու վրայ ըլլալով դէպ ի Մանչուրիա, Թանի թղթակցին խօսքովը, Թօ-

քիօյի ժողովուրդը տխրութեամբ կ'տեսնէ եղեր որ իր բանակն ոչնչացաւ, մինչ Բորդ Արթուր չառնուեցաւ, և Ռուսիա չյաղթուեցաւ։ Կ'երևի թէ Թանի փրանսացի ընթերցողներն այնքան միամիտ են որ այսքան ողայական հայիւ մը կուլ կուտան՝ հաճոյք պատճառելու համար իրենց ռուս զինակցին։ Բայց ո՞վ պիտի հաւատար որ յիսուն միլիոն հոգինոց առաջին կարգի զինուորական ազգ մը, ինչպէս է ճարոնցի՝ ազգը, մինչև ցարդ Մանչուրիա և Բորդ Արթուր ղրկած 250 կամ 300 հազար զօրքէն զատ ուրիշ ոյժ պիտի չունենար՝ երկար ատենէ ի վեր խորհած մտադրած պատերազմին մէջ՝ Եւրոպայի առաջին զինուորական Տէրութեան դէմ։ Երբ 40 միլիոն հոգինոց գաղղիական ազգն այսօր երեք միլիոնի չափ վարժ զօրք կ'ունենայ, ի՞նչ պատճառ կայ որ 50 միլիոն հոգինոց ճարոնցի ազգը, ա՛լ աւելի սակաւապէտ, ա՛լ աւելի զինավարժ, ա՛լ աւելի պատերազմասէր, չկարենայ գէթ մէկ միլիոն կիրթ զօրք հանել այնպիսի պատերազմի մը մէջ որ առ նուազն երկու տարի պիտի տևէ, եթէ ոչ երեք տարի։ Եւ անա կ'իմանանք վերի հեռագրէն թէ ուր որ Թանի թղթակիցը 6,000 զօրք միայն կը տեսնէ պաշտօնական զօրահանդէսի մը, զօրանոցները լի են նորէն, և Օեամա կէս միլիոն զօրք պիտի ունենայ, այսինքն՝ ճիշտ այնչափ որչափ իր թշնամին կարող է ունենալ Մանչուրիոյ մէջ։ Տարակոյս չկայ թէ Թանի թղթակից Մ.Բէգիր նման թղթակիցներն էին որ պատերազմին սկսելէն առաջ ալ սխալ տեղեկութիւն տուին ճարոնի ոյժերուն վրայ, և պատճառ եղան որ Ռուսիա նետուի այնպիսի ձեռնարկութեան մը մէջ որուն համար ընելիք զօրութիւնը չէր արժեր ակնկալած արդիւնքը։

⁂ Բորդ Արթուր օգնութիւն հասցնելու համար Ռուսերուն ըրած մէկ մեծ ձեռնարկն ի դերև ելաւ, չնորհիւ ճարոնցի գործակալներուն աչալրջութեան։ Թոլկանէ (Մանչուրիա) գերման վաճառական մը մինչև Ֆենկ Դայ բերաւ 3,000 հակ բուրդ, խոշոր կարաւանով մը։ Դիէն Ձինի ճարոնական գործակալներուն առած տեղեկութեան համեմատ, չինական իշխանութիւնք քննութիւն կատարելով, գտան որ կարծեցեալ գերման վաճառականին խնամով ծալլած ծրարած հակերէն իւրաքանչիւրը կ'պարունակէր վեց անուակ Մաուզերեան հրացան և փամփուշտ։ Այս թնդակրին ապրանքն երկաթուղիով պիտի տարուէր Ջին-Վանկ-Դաօ, ուրկէ առագաստանաւերով մաս առ մաս պիտի մուծուէր Բորդ Արթուր։ Խարդախութիւնն անցեալ ուրբաթ երևան ելաւ, և Գերմանը, տեսնելուն պէս որ չինական իշխանութիւնք վար դրին զէնք, լուր ղրկեց ի Բեքին ռուսելինական Պանքային մեծաւորներուն, զի այս Պանքան դրամագլուխ գործէ աւելի քաղաքական—զինուորական գործեր ըրաւ մինչև հիմա։ Գերմանն իր ապրանքը զանազան անուններու վճար գրած էր, որպէս զի ամէնուն մէկ մարդու պատկանիլը կասկած չարթնցնէ։ Բայց Ճարոնցիք իրմէ աւելի խորամանկ երևցան, և Անգլիացիներն ալ օգնեցին Ճարոնցիներուն. զի ապրանքին ի Ֆենկ Դայ մթերուած վայրն Անգլիացիի մը սեփականութիւնն է։ Ռուսերը վերջերս մեծ ծաքանակ բուրդ գնած էին, բայց այս առթիւ երևան ելաւ որ բուրդերը գօլուպ հիւսելու համար չէին, այլ Մաուզերները մէջը փաթթելու համար որ պատ չառնեն այս ցուրտին։

ԾՈՎԱԿԱՆ ԲԱՄԲՄՈՒՐԱՅԻ Սեպաստօպոլ երեկ այգուն լուրը մեծ յուզում պատճառեց Պետերսպուրգի մէջ։ Պետերսպուրգի նաւային չրջանակներուն մէջ կ'րսուի թէ ծովակալ Պամբմուրա արագընթաց յածանաւեր ունի իր հրամանին տակ, որոցմով կրնայ ջախջախել ծովակալ Ռոյէսդվէնսկի նաւաբաժինը։ Ռուս ծովակալին մարտանաւերը թէ՛ դանդաղ են, թէ՛ աւելի տկար։

«ՄԱՆՉՈՒ ՄԱՐՈՒ» Դեկտ. 26ին մեկնեցաւ Սօրօհամայէ դէպ ի Բորդ Արթուր, իր մէջ ունենալով տասն օտար զինուորական կցորդ. Աւագագ Ժողովի չորս անդամ, և տասն երեսփոխան, Խորհրդարանի մէկ քարտուղար, և մէկ ուղղակալ—հրամատար։ Թղթակից չկայ նաւուն մէջ։ Կ'ըսուի թէ ճամբորդութիւննի երեք չաբաթ պիտի տևէ։

ՀԵՐԵՐՕՆԵՐՈՒ ԱՊՍՏԱՄԲՈՒԹԻՒՆԸ. —Ֆօլքեր նամակներ հրատարակեց Հերերօներու դէմ ղրկուած զօրքերէ, որք կը պատմեն թէ ի՛նչ զրկանքներու և նեղութիւններու ենթարկուած են։ Այս նամակներէն մէկուն մէջ հետևեալն ըսուած է. —«Կ'հարցնես ինծի թէ գոնէ հաց և գետնախնձոր ունի՞նք։ Եթէ ունենայինք, չատ ուրախ պիտի ըլլայինք։ Աւազի անապատին մէջ, չատ անգամ հարկ կ'ըլլայ որ երեք չաբաթ սպասենք կարաւանի մը գալուն, որ ուտելիք բերէ մեզ, իսկ մինչև այն ատեն հոգինիս բերաննիս կուգայ անօթի ծարաւ, գլուխնիս դառնալու աստիճան։ Օրական, երկու մարդու համար կէս տետր բրինձ, և տասնըհինգ մարդու համար կէս լիպրա ալրուր կը տրուի։ Անա հինգ ամիս կայ որ բացօթեայ կ'պառկինք։ Ցուրտի մէջ օր եղաւ որ գիներ ջուրը սառեցաւ մեր կամներուն մէջ, իսկ ցերեկը խեղդելու աստիճան տաք կ'ընէր։ Այս է մեր պտուտած տեղերուն կլիման։ Եօթն ամիս կայ որ հագուստ հանած չունինք։ Ջուրը հազուագիւտ է։ քառասուն յիսուն քիլոմէթր տեղ կ'երթանք չա՛տ անգամ, և ջուր չենք գտներ։ Դաշտերն ալ աղբի մ'ղուկ է հրաշք։ Կ'ըլլայ որ ամէն օր չարունակ չենք լուացուիր։ Ցանիսի մէջ Հերերոնները կ'ուզէին անհնազանդ ըլլալ, բայց հրաման եղած էր չընդունիլ։»

ՍԻՎԴՕՆԻ ԽՆԴԻՐԸ. — Ամսոյս Ձին Սիվդօնի տան մէջ տեղի ունեցած եղեռնական դէպքին գաղտնիքը տակաւ կ'սկսի պարզուիլ։ Կ'ըսուի թէ հարցաքննիչ դատաւոր Մ. Պուքառ որ տրամադիր էր Սիվդօնի անձնասպանութեան չհաւատալու, այժմ կատարելապէս համոզուած է թէ Սիվդօնի մահն արկածի կամ ոճրի արդիւնք չէ, այլ անձնասպանութեան։ Լսուած վկաներուն ըսածին նայելով Սիվդօն իր փեսին՝ Մէնսաւի ընելիք գայթակղական յայտնութիւններէն վախնալուն անձնասպան եղած է։ Մ. Պուքառ որ անձնասպանութեան պատճառ մը կ'համարէր զայս, ալ աւելի ամրացաւ իր այդ համոզման մէջ։ Տիկին Սիվդօն ըսաւ թէ անցեալ չաբթու Բօդրէ Ֆօնտէնի նախագահին մէյլ Լըմէզրի 98,000 ֆրանքի արժէթուղթ յանձնած էր, զի ատոնք Սիվդօնի կողմէ Բազրի Ֆրանսէզէ գողցուած դրամով առնուած էին։ Մ. Պուքառ այս խնատով պիտի պատրաստէ իր տեղեկագիրը, բայց կ'սպասէ որ Թանկաօրման խնդրոյն մասնագէտ քննիչները ներկայացնեն իրենց քննութեան արդիւնքը։ Մ. Պուքառ իր տեղեկագրին մէջ կ'հաստատէ, Տիկին Սիվդօնի վկայութեանց վրայ յենլով, թէ Սիվդօն իբր գանձապետ Բօդրէ Ֆօնտէնէի, դրամ գողցած էր այդ ընկերութենէն. տիկին Սիվդօն այդ գողութեան մանրամասնութեանց վրայ այնպիսի որոշ յայտնութիւններ ըրաւ որ կարելի չէր տարակուսիլ իր վկայութեանն ստուգութեան վրայ։ Տիկինն ըսաւ թէ իր ամուսնոյն յանձնարարութեամբ Պելժիա գացած էր Բօդրէ Ֆօնտէնէի պատկանած դրամով 98,000 ֆրանքի արժէթուղթ ծախու առնելու համար. այս դրամն հետեւեալ կերպով բաժնուեցաւ. 50,000 ֆրանքի 3% տոկոսաւոր գերմանական պարտաթուղթ, 25,000 ֆրանքի հոլանտական պարտաթուղթ, և 23,000 ֆրանքի ալ պելժիական պարտաթուղթ։ Տիկին Սիվդօն այս արժէթուղթերով Բարիզ դառնալէն ետք ամուսնոյն յանձնեց, և սա ալ իր դրամարկղին մէջ պահեց զանոնք։ Անձնասպանութենէն անմիջապէս ետք, տիկին Սիվդօն, որ գիտէր թէ անհաւատարմութեան երևան ելնելուն վախն իր ամուսնոյն անձնասպանութեան պատճառներէն մէկն էր, ծանօյց այդ գումարին գոյութիւնն և Դեկտ. 19ին Մ. Ժիւլ Լըմէզրի յանձնեց արժէթուղթերը։ Անցեալ ուրբաթ, հարցաքննիչ դատաւորն առ ինքն կոչեց Մ. Լըմէզրն և սա երկու հարցումներն ըրաւ անոր. 1. Տեղեկութիւն ունէ՞ք որ տիկին Սիվդօնի ձեզ յանձնած 98,000 ֆրանքի գումարն ունէր Սիվդօն։ 2. Տեղեկութիւն ունէ՞ք թէ Բօդրէ Ֆօնտէնէի գանձապետն այդ գումարն արտասահման ղրկած էր։ Մ. Ժիւլ Լըմէզր ժխտական պատասխան տուաւ, և ըսաւ թէ տիկին Սիվդօն իրեն յանձնած էր արժէթուղթերը։

Հարցաքննիչ դատաւորն հաստատապէս համոզուած է այժմ թէ Սիվդօն իր անհատական կեանքին և իբր գանձապետ «Բազրի Ֆրանսէզ»ի, իր պաշտօնին վերաբերեալ գայթակղական յայտնութիւններէն վախնալուն անձնասպան եղած է։ Միւթ կէտ մը կայ այժմ իրեն համար. Սիվդօն ի՞նչ պատճառ ունէր կարծելու թէ այդ յայտնութիւններն իր դատին սկսելուն նախորդ օրը պիտի ըլլային։ Սիվդօն կ'կարծէ՞ր միթէ որ դատին աւթիւ տեղի ունենալիք ոստիկանական քննութիւնք երևան պիտի հանէին այս յայտնութիւնները։ Թերևս հետևանք էր սպառնալիքի մը իրեն այնպիսի մէկու մը կողմէ որ գիտէր թէ այդ միջոցաւ կրնար վիրաւորուիլ Սիվդօն իր անհատական կեանքին մէջ։ Կամ թէ վախցած է որ Ֆրանսայի ազգային պատուոյն պաշտպան եղած ըլլալու անարժան պիտի հռչակէին զինքը։ Մ. Պուքառ այս խնդիրը լուսաբանելու կ'զբաղի այժմ։

(Նոյէ Ֆրէյէ Բրէսէ, Դեկտ. 28)

⁂ Թէև Նոյէ Ֆրէյէ Բրէսէ այսպէս կ'ըսէ, բայց ազգայնական կուսակցութեան նախագահ Մ. Ժիւլ Լըմէզր հետևեալ նամակն հրատարակեց Էխօ տը Բարի մէջ. — «Թերթերու մէջ կարդացածներէս կ'տեսնեմ թէ զարմանալի կերպով սխալ դատողութիւններ կ'ըլլան մտածումներուս և ըրածներուս վրայ։ Իբր նախագահ «Ֆրանսական Հայրենիք» կուսակցութեան, ազդուապէս կ'մերժեմ բարեկամիս, Սիվդօնի պարկեշտութեան դէմ եղած ամբաստանութիւնները, և կ'սպասեմ հանդարտութեամբ որ ապացոյց տրուի։»

⁂ Դեկտ. 27ին Սիվդօնի տան մէջ կատարուեցաւ ժահուան պարագաներուն քննութիւնը։ Տիկին Սիվդօն ըսած էր թէ ամուսինը գտած էր լուսաւորութեան կազի խողովակին դրած բերանը, և վրան լրագիր մը ձգած։ Իրեն ըսածին պէս, չուն մը բերուեցաւ, նոյն գիրքին մէջ դրուեցաւ լաւ մը կապուած, վրան ալ լրագիրով գոցուած։ Հէք կենդանին սաստկալի տանջանքներու մէջ մեռաւ 55 վայրկեանէն։ Դիակը տուփի մը մէջ դրուեցաւ, քննութեան համար։ Յետոյ Տիկին Սիվդօն ներս բերուեցաւ և ըսուեցաւ իրեն թէ ներկայացնէ ի՛նչ դիրքով որ տեսաւ ամուսինը։ Տիկինը պառկեցաւ Սիվդօնը գտած դիրքով. հարցաքննիչ դատաւորն ապա խնդրեց Տիկնէն վեր ելլել, որուն տեղ ոստիկան մը դրուեցաւ. Տիկինն ամենայն պաղարեամբ ճչաց անոր դիրքը. —Սանկ քիչ մը դէպ առաջ...հա՛, քիչ մը ձախ... գլուխնիդ դարձուցէք... աջ այտին վրայ պառկած էր... հա՛, ատանկ... անա՛, Տեա՛րք։

Ապա ներկայացուց թէ ի՛նչպէս դուռը զարկաւ, ի՛նչպէս վերցուց ամուսինը, և ի՛նչպէս պատուհանին քով տարաւ զանիկա։

ԱՐՏԱՔԻՆ ԼՈՒՐԵՐ

ՄԵԾ ՑԱՌԱՋԴԻՄՈՒԹԻՒՆ ՊԱՐՏԻԶՊԱՆՈՒԹԵԱՆ ՄԷՋ.—Նիւ Եօրքէն Դեկտ. 26 թիւով կ'հեռագրուի Լոնտոնի թերթերուն թէ Քարնէկիի Հաստատութեան վարչութիւնը 20,000 տոլարի համբեց մեծ բուսաբան Տքթ. Պըրպէնքի, իր պարտիզպանական գիտերուն և քննութիւններուն համար, որոց չնորհիւ արդէն արտադրեց ծաղիկներ որք չեն թոր Իր, դեղձի ծառ մը որ տարին երկու անգամ պտուղ կուտայ, և յաջողապէս կ'աշխատի զա-

նազան ծաղիկներ իրենց փուչերէն մերկացնելու, և պտղատու ծառերու և ծաղիկներու մէջ, նոյնեան դարերու ընթացքին մէջ ի գործ դրած բարեկրթումն ինք գիտական զննութեամբ կատարելով, կ'յաջողի նոր և գեղեցկագոյն տեսակներ յառաջացնել։ Շնորհիւ 20,000 տոլարին օգնութեան, Տքդ. Պըրպէնք աւելի ընդարձակ հիման մը վրայ պիտի չարունակէ իր աշխատութիւնը։

ՆՈՐ ՓԱՐՈՍ ՄԸ. — Ամերիկայի Ատլանտեան ծովեզրին մօտ չատ վախցնելիք կէտ մ'է Հատէրաս հրուանդանն, որ կրետէի յայնութեան աստիճանին տակ կ'գտնուի։ Այդ տեղ Ատլանտեան խութ կոչուած ձանծաղը 17 մղոնի չափ կ'երկարի դէպ ի ծով։ Հրուանդանին վրայ փարոս մը կայ թէև, բայց ատոր այդ վտանգաւոր տեղին մօտէն անցնող նաւերուն ապահովութիւն ընծայելու անբաւական ըլլալն հաստատուելով, անոր մօտ ծովուն մէջ փարոս—նաւ մ'ալ խարսխել հարկ եղած էր։ Հասանքներուն սաստկութիւնն երբեմն այդ նաւն ալ տեղափոխելով անկէ անցնող նաւերը դարձեալ ապահով չէին։ Ուստի, երկար ատենէ ի վեր ծրագրուած էր ծանծաղուտին վերջին ծայրը փարոս մը չինել, բայց ծովուն համեմատաբար խորութեանն և հունին անհաստատութեան պատճառած դժուարութիւններն անկարելի ըրած էին ծրագրին գործադրութիւնը։ Այժմ, Պօզըռսկի նշանաւոր երկրաչափ մը որ ջուրի մէջ չէնք չինելու մեծ ճարտարութիւն ունի, նոր ծրագիր մը պատրաստեց այդ փարոսին չինութեան համար, և ընդունուեցաւ։ Նոր փարոսը 60 մեթր բարձրութիւն պիտի ունենայ, և այնպիսի կէտի մը վրայ պիտի չինուի որ մակընթացութեան ատեն ծովը 18 մեթր խորութիւն կ'ունենայ։ Փարոսին աշտարակն որ չատ զօրաւոր լոյս մը պիտի սփռէ, ամբողջապէս պողպատէ պիտի չինուի. երկու պահապաններու ընտանիքներուն բնակութեան համար սենեակներ, չտեմարաններ, լուսաւորութեան մեքենաներ և չատ զօրաւոր սուլիչ մը, ինչպէս նաև անթել հեռագրի գործիքները պիտի ունենայ իր մէջ։ Բնականաբար հեռաձայնով ալ պիտի միացուի փարոսը ցամաքին հետ։

ՍԱՌԱ ՊԵՐՆԱՐԻ ՀԱՄԱՐ.— Աշխարհահռչակ դերասանուհին այս պահուս իր յիշատակները կ'հրատարակէ Սթրէնտ Մէկէզինի մէջ, սկսեալ երկու տարեկան հասակէն։ Բայց որովհետեւ Սառա Պերնարի մանկութեան օրերուն գոյութիւն չունէին բնաւ արդի լուսանկարչութեան միջոցները, որպէս զի հարկ եղած պատկերներն առնուած ըլլային, Սէյլոպօրնը գրելուն առթիւ Սառա այլ և այլ միջոցներու կ'դիմէ հիմա, այս պակասը լրացնելու համար։ Աշխարհն գուցէ զրկուած ըլլար հիմա այս անմա[ռ]ի բնական տաղանդէն, զի Սառա երկու տարեկան եղած ատեն աւելի արկած մը անցուց, բնակած տան պատուհանէն վար իյնալով։ Այս սարսափելիքին անսպասելին նկարն հարկ էր հրատարակել, բայց ինչպէս։ Նոյն տան այժմու գանձապահն երկամեայ զաւակը բերուեցաւ, մէկ թեւէն կապուեցաւ այն պատուհանին, ուրկէ վար իյնած էր Սառա և այսպէս լուսանկարուեցաւ վայրկենապէս։ Կրնա՞յ երևակայուիլ աւելի մեծ սէր Արուեստի համար պարզուելու մարդու մը կողմէ։

«ԲԱՐԻԶԻ ՔԱՂԱՔԻՆ ԷՇԸ».—Բարիզի Քաղաքապետական պաշտօնատան ծառայութեան մէջ էչ մը կար, Կրէկուար անունով ծանօթ, որ ամբողջ վեց տարի Բարիզցիներուն հրայման առարկայ եղած էր իր հաւատարիմ ծառայութիւններով։ Բայց անցեալները սփափաքեցաւ ձախ երթալ, մինչ առաջնորդը կ'հրաւիրէր զինքը դէպի աջ երթալ։ Էչն յամառեցաւ, եւ ա՛յնքան բարկացաւ իր քամակին դէմ հակառակութիւն ցոյց տրուելէն որ առաջնորդին թեւը խածաւ։ Բայց իրեն սուղի պիտի նստէր այս յամառութիւնը։ Ոճիրը չուտով տեղեկագրուեցաւ... այս անգամ ո՛չ թէ ոստիկանութեան, այլ անասնաբուժական հաստատութեան, որ յետ մանրակրկիտ քննութեան, վնասակար համարեց Կրէկուարն հանրային ապահովութեան համար, եւ գլխատման հրամանագիր տուաւ։ Քաղաքապետական Խորհուրդը, մրաձայն քուէով։ Խորհուրդն որոչեց նաև որ Կրէկուարի միսը ծախուի, ինչ որ... անմարսելի թուեցաւ Բարիզցիներուն։

ՆԵՐՔԻՆ ԼՈՒՐԵՐ

ՍԵԼԱՄԼԸՔԻ արարողութիւնն երէկ կատարուեցաւ Համիտիէ մզկիթին մէջ։ Վ.Ն.Հ. ԿԱՅՍՐԸ միջօրէին յիչեալ մզկիթը գնաց կառքով, և Ուրբաթու աղօթքը կատարելէ վերջ, Կայսերական Պալատ դարձաւ հանդիսաւոր թափորով։

Հիւրանոցին մէջ կ'գտնուէին ռուս, ռումէն և հելլէն դեսպանները, իրենց Ա. թարգմաններուն հետ, գերմանական դեսպանատան Ա. թարգմանը, և դեսպանատանց կողմէ յանձնարարուած քանի մը օտարազգիներ։ Ներկաներէն ոմանք արժանացան Կայսերական մեծարանաց, Սենեկապետ Էֆէնտի միջոցաւ։

ՊԱՇՏՕՆԱԿԱՆ ԶԵԿՈՒՑՈՒՄ

«Երէկ, Ուրբաթ, Սէլամլըքի արարողութենէն վերջ չնորհուած Կայսերական արտօնութեամբ, ռուս դեսպան Մ. Զինովևէ պատիւ ունեցաւ ուղ—պաշտօնապէս ներկայանալու Վ.Ն.Հ. ԿԱՅՍԵՐ»։

ՉԻՆԱՑԻ ՈՒԽՏԱՒՈՐՆԵՐ. — Չինաստանի իսլամ ժողովուրդին երեւելի կրօնաւորներէն քանի մը հոգի, Հիճազ ուխտի երթալու համար, մայրաքաղաքս եկած ըլլալով, Բարձրագոյն Հրամանաւ Շաղըր աղօթարանին մէջ հիւրընկալուած էին, և նոյն աղօթարանն աթոռակալ Իպրահիմ Զաֆիր էֆ. եւս հիւրընկալ կարգուած էր անոնց։ Նոյն Չինացի կրօնաւորներն երէկ իմամովին ներկայ գտնուեցան Սէլամլըքի արարողութեան, Համիտիէ մզկիթին բակին մէջ, և Կայսերական թափորին երթուղարձի պահուն, բա-

ընմաղթութիւններ ըրին և մզկիթին մէջ եւս աղօթեցին։ Վեհ. ԿԱՅՍՐԸ բարեհաճեցաւ Իր Կայս. ողջոյններն հաղորդել անոնց, Կայսերական Պալատէն Բ. քարտուղար Բարձր. Իզզէթ փաշայի միջոցաւ։

ՅՈՅՆ ՄԵԼՔԻԴ ՀԱՍԱՐԱԿՈՒԹԻՒՆԸ. —Կայսերական Իրատէի մը համաձայն, Հալէպի Յոյն—Մելքիդ վարժարանն ամէն տուրքերէ զերծ պիտի ըլլայ։ Ասկէ զատ, ինչպէս Կ. Պոլսոյ միւս հասարակութեանց Պատրիարքարանները, Յոյն Մելքիդ հասարակութեան Փոխանորդարանն ու Սաւզեզ—Ալաճ փողոցին եկեղեցին. ամէն տարի տօներու առթիւ, պիտի ստանան գումար մը իբրեւ Կայսերական ողորմութիւն, Յոյն Մելքիդ հասարակութեան աղքատներուն համար։

ԹՈՒՐՔԻՈՅ ՄՈՐՖԻՆԸ. - Բէյրութի Աւետարանական Սիւնհոդը Մաճառստանի երկրագործական նախարարութեան մատոյց երկրորդ աղերսագիր մը —առաջին խնդրագիր մ'արդէն ուղղած էր Մայիսին— խնդրելով որ Թուրքիոյ չրամուած մորֆերուն ներածութիւնն ի Մաճառստան վայելէ նոյն դիւրութիւնը զոր կ'վայելէ Աւստրիոյ մէջ: Արդարեւ, մինչդեռ աւստրեան իշխանութիւնք, Օսմ. մորֆերուն ներածութեան համար, բաւական կ'համարին մեկնման նաւահանգստի աւստրեան հիւպատոսարանէն յանձնուած առանձնաշնորհական վկայագիրը, Մաճառ իշխանութիւնք, մէկ մի առաքման համար, նախարարական մասնաւոր արտօնութիւն կ'պահանջեն։ Այս դրութիւն գրեթէ անկարելի կ'ընէ Օսմ. մորֆերուն մուտքն ի Մաճառստան, և սոր ալ հետեւանքը սա կ'ըլլայ որ Օսմ. մորֆերու առեւտուրն աւստրեան հրապարակներու վրայ կ'կեդրոնանայ ի վնաս Մաճառ վաճառականութեան և խաղախորդութեան։

ՍԵԼԱՆԻԿԻ Քաղաքապետութիւնը ձեռնհաս պաշտօնարանէն մենաշնորհ կ'խնդրէ քաղաքին մէջ թրամուէյի գիծ մը շինելու, որ պիտի շահագործուի ի նպաստ Համիտիյէ հիւանդանոցին։

—«Ժուռնալ տը Սալօնիք» կ'ըսէ թէ Մ. Էտմօն Պարթիսոլ, որ Կայսերական Անձնական Փառձեր Նախարարութեան հետ գոյացած համաձայնութեամբ, Սելանիկի նաւահանգստին ու քարափին շինութեան արտօնութիւնն ստացած էր, 40 տարի պիտի շահագործէ զանոնք։ Քարափին վրայ պիտի շինէ նաեւ երկաթուղւոյ կեդրոնակայան մը, որ պիտի դիւրացնէ փոխադրութիւնները։ Ելեկտրական լոյսի գործարան մ'ալ պիտի հաստատէ, գիշերները նաւահանգիստը լուսաւորելու համար։

—Մաքսային Վարչութիւնն ալ քարափին վրայ մաքսատուն մը կառուցանել պիտի տայ, որուն յատակագիծը պատրաստած է ճարտարապետ Մ. Վալօրի։

ՕՍՄ. ԳՈՐԾԱՐԱՆՆԵՐ. — Թուրքիոյ մէջ մանածի և մետաքսի մանարաններ, շոգեշարժ ջաղացքներ և այլ համանման գործարաններ հիմնելու փափաքողներուն դիւրութիւններ ընծայելու, և նոյն գործարաններուն գործառնութիւնները կանոնաւորելու համար, քանի մը վաճառականներ օրինագիծ մը պատրաստեր և Պոլսոյ Առեւտրական Սենեկին հրապարակած յանձներ են։ Այս վերջինն ալ նոյն օրինագիծը յարակից թուղթերով մատուցեր է Առեւտրական և Հանրօգուտ շինութեանց Նախարարութեան։

ԵՐԿՐԱԳՈՐԾԱԿԱՆ ՑՈՒՑԱՀԱՆԴԷՍՆԵՐ.—Առեւտրական և Հանրօգուտ շինութեանց Նախարարութիւնը Բ. Դռնէն խնդրեց անյապաղ գործադրել երկրագործական ցուցահանդէսներու օրինագիծը, զոր Պետական Խորհուրդն ասկէ առաջ պատրաստած էր, օսմ. երկրագործութիւնն ու ճարտարարուեստները քաջալերելու համար։

ՆԵՐՔԻՆ ԳՈՐԾՈՑ Նախարարութիւնը նահանգային իշխանութիւններէն տեղեկութիւն ուզեց թէ դարդ ինչ տեսակ միջոցներ սնօրինած են, պատահական հրդեհներու վնասներուն առաջքը փութով առնելու համար։

ՊԱՂՏԱՏԻ ԵՐԿԱԹՈՒՂԻՆ.— Գոնիա — Էրէյլի—Պուլկուրլուի գծին շինութեամբ, Անատոլուի երկաթուղւոյ ընկերութեան հասոյթներն և սակագոյններու քննութեան կարեւորութիւնն աւելցած ըլլալով, Առեւտրական և Հանրօգուտ շինութեանց Նախարարութիւնն հարկ զատեց կազմ. անկախ Յանձնաժողովիւն մը հաստատել, որ մի միայն այս քննութիւններով պիտի զբաղի։ Սոյն պաշտօնին կոչուեցաւ երկաթուղիներու վարչութեան սակագոյններու քննիչ Ջիհատ պէյ, պահելով հանդերձ իր նախորդ պաշտօնը, և իրեն օգնական կարգուեցաւ Րէշիտ պէյ, որ Գոնիա ղրկուած կոմիսերական յանձնաժողովին անդամակցած էր։

ՍԱՄՍՈՆԻ իշխանապետութիւնն 320,000 ֆր.ի ներքին փոխառութիւն մը հրապարակ հանեց, 7% տոկոսով։ Փոխառութիւնը 1600 պարտամուրհակներէ կ'բաղկանայ, իւրաքանչիւրն 200 ֆր.։ Փոխառութիւնը պիտի վճարուի տարեվճարներով և երաշխաւորուած է մէկ քանի մաքսատուններու հասոյթներով։

ՄԵԾԱԳՈՒՄԱՐ ՉԷՔ ՄԸ. — Վերջերս Թեսալիոյ մէջ մեռեր է Պէկթաշի չէյխ մը, Պայիր Պապա, որուն փաթթոցին մէջէն 9,000 ոսկինոց չէք մը գտնուեր է։

ԹԷՅ ԵՒ ԽԱՀՎԷ. — Կայսերական կառավարութիւնը նկատելով որ օտար երկիրներէ Թուրքիա ներածուած թէյերն ու խահուէներն հանրային առողջութեան վնասակար նիւթերով խառնուած կամ ներկուած են, հրաման ըրաւ մաքսային իշխանութեանց, որպէս զի նմոյշները փութով Կայս. Բժշկական Վարժարանը ղրկեն, տարրալուծելու համար, և անոնց խառնուրդ չըլլալն հաստատուելէ վերջ միայն արտօնել ներածումը։

ԱՆԱՆՈՒՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆՔ. — Պետական Խորհրդոյ օրէնսդիր ճիւղն օրինագիծ մը պատրաստած է, վերջ տալու համար այն շահատակութեանց, զորս ոմանք իբրեւ անանուն ընկերութեանց կամ օտար Պանքաներու ներկայացուցիչ ի գործ կ'դնեն հրապարակին վրայ և այս կամ այն կ'խաբեն։

ԿԱՅՍԵՐԱԿԱՆ ՀՈԳԱԾՈՒԹԻՒՆ. — Վեհ. ԿԱՅՍՐԸ բարեհաճեցաւ որպիսութիւնն հարցնել տալ Կայսերապահ զօրաբանակին Սպայակոյտի պետ Միւշիր Շաքիր փաշայի որ քանի մ'օրէ ի վեր հիւանդ է։

ՌՈՒՍ ԴԵՍՊԱՆ Մ. Զինովեւ, երէկ իրեն շնորհուած ունկնդրութեան պահուն, ՎԵՀ. ԿԱՅՍԵՐ ներկայացուց նախորդ զինուորական կցորդ Զօր. Բալնինը, որ իր հրաժեշտի ողջոյնը մատոյց, ինչպէս նոր զինուորական կցորդ դեր—գնդ. Ալեքսէյեւ։ ՎԵՀ. ԿԱՅՍՐԸ բարեհաճեցաւ պատուանշաններ շնորհել անոնց։

ՅՈՅՆ ԲԱՐԵԳՈՐԾԱԿԱՆ ՀԱՍՏԱՏՈՒԹԻՒՆՔ. — Պոլսոյ յոյն բարեգործական հաստատութեանց վրայ հրատարակուած նոր վիճակագիր մը հետեւեալ թիւերը կը ծանուցանէ.—400 հիւանդ, 450 յիմար, 150 ծեր, 150 որբ, գումար 1,150։ 1905ի ելմտացոյցը 21,000 ոսկի հասոյթ կ'նախատեսէ։

ԸՆԴՀԱՐՈՒՄ.— Շիրքէթի 20 թիւ շոգենաւը, երէկ Սկիւտարէ Պոլիս գալու միջոցին, Սալը Բազարի բացերը զարնուեցաւ 30 թօնօնոց առագաստանաւի մը, որ վնասուեցաւ, և հոսանքէն մղուելով Սկիւտարի առջեւ ընկղմեցաւ։ Նաւապետ Նիքօլի և իր երեք նաւաստիները մազապուրծ ազատեցան ծովակուր ըլլալէ։

ՀՐԴԵՀ.—Երէկ գիշեր, ժամ 6ին միջոցները Սարրաճհանէի մէջ, Դալբազճը Հաֆըզ Աղատուլլահի խանութէն հրդեհ ծագելով, միայն նոյն խանութն ամբողջովին այրեցաւ։ Հրդեհը ծագում առած էր վառ մնացուած կրակարանէ մը։

ԹՂԹԱՏԱՐԱԿԱՆ Վարչութիւնն աւստրիական Լոյտին հետ բանակցութիւն կը կատարէ պայմանագիր մը կնքելու, օսմ. թղթատարական պայուսակներու փոխադրութեան համար։

ՊՈՒԼԿԱՐԱԿԱՆ ԼՈՒՐԵՐ.— Ֆէրտինանտ իշխանը, որ Քօպուրկ գացած էր իր մօրաքրոջ յուղարկաւորութեան ներկայ գտնուելու, Վիեննա դարձաւ։

—Սօպրանիէի Նստաշրջանը մինչեւ Յվր. 20 երկարաձգուեցաւ, որպէս զի ժողովը կարենայ քուէարկել մատուցուած օրինագիծները։

—Պուլկարի Թերթը կ'ծանուցանէ թէ Սօֆիայի քաղաքապետ Մ. Պասմաճիէֆ պաշտօնանկ եղած է, և անոր յաջորդած է Գնդ. Նէօֆիտք։

ԵՐԶՐՈՒՄԻ կուսակալութիւնը, Բարձրագոյն հրամանաւ, քանի մը տարիներէ ի վեր ձեռնարկած է քաղաքին փողոցները սալայատակելու և ականները նորոգելու և մաքրելու, ճամբաներու շինութեան տուրքէն գոյացած հասոյթներով։ Սոյն շինութիւններն ամբողջացնելու համար, ձեռնհաս պաշտօնարանն արտօնեց որ կուսակալութիւնը պէտք եղած դրամն ալ ծախսէ։

ԴԱՐԴԱՆԵԼ.—Պէրութի Սէմէրադ—իւլ—Ֆիւնուն Թերթը դադարման ենթարկուեցաւ անպայման ժամանակաւ։

ԱՌԵՒՏՐԱԿԱՆ ԼՈՒՐԵՐ. —Էտիրնէէն կ'գրեն թէ քաղաքին արմտիքի հրապարակին վրայ այս օրերս մեծ ոգեւորութիւն կ'տիրէ։ Նահանգին ներսերէն մեծաքանակ արմտիք կ'հասնի արտածութեան համար։ Դեկտ. 28ին (Ն. Տ.) ցորենին օխան կ'արժէր 39—40 փր.։

—Երէկ Անատոլուէն 17 վակոն ցորեն հասաւ։ Գիներն անփոփոխ կ'մնան։

ԱՖՀԻՍԱՐԷ կ'գրեն թէ ծագած պաճարախտին ցարդ 20 արջառներ զոհ գացած են, բայց տեղւոյն վրայ ղրկուած անասնաբոյժին ձեռք առած միջոցներուն շնորհիւ, պաճարախտ սկսած է այժմ անհետանալ։

ՁԵՐԲԱԿԱԼՈՒՄ.— Էնկիւրիի կուսակալութիւնն յաջողեցաւ ձերբակալել Կօնիքսի չորս չարագործներ, որք զանազան ոճիրներու համար ամբաստանուած ըլլալով, փախստական կ'գտնուէին։

—Պալաճըգցի Հաճի անուն չարագործն ալ որ տուներ կոխելու և թալլելու ամբաստանութեան ներքեւ կ'գտնուէր, ձերբակալուեցաւ։

ԹՂԹԱՏԱՐԱԿԱՆ ու հեռագրական Վարչութիւնն երեք քննիչներ կարգեց Ֆաթի հեռագրատեղւոյն շինութեան վրայ հսկելու համար։

ՅՈՅՆ ԲԱՐԲԱՐ ՄԸ. — Աթէնքէ կը գրեն թէ յոյն բարբարոս մը, որ անունը գաղտնի պահել ուզած է, աւետարանական վարդապետութեան հետեւելով, 600,000 դրամի նուիրեր է Աթէնքի բարեգործական հաստատութեանց։ Մահուընէն ետքը միայն պիտի իմացուի իր անունը։

ՍԵԼԱՆԻԿԻ «Ալիթիա» լրագիրը, որ դադարման ենթարկուած էր, արտօնուեցաւ իր հրատարակութիւնը վերսկսելու։

ԸՆԿԵՑԻԿ. —Սամաթիոյ Այ—Նիքօլա եկեղեցւոյ դրան առջեւ ընկեցիկ մանուկ մը գտնուեցաւ, և քննութենէն հասկցուեցաւ թէ Քաթինա անուն կին մը ձգած էր զայն։ Օրէնքին դրամադրութիւնն ի գործ պիտի դրուի այդ անխիղճ կնոջ դէմ։

ԱՊԱՐԱՊԵՏՈՒԹԻՒՆԸ բժշկական յանձնաժողով մ'ընտրեց, որ Հիճազ պիտի ուղեւորի Իսլամ ուխտաւորներու առողջական վիճակին վրայ հսկելու համար։

ԶԻՆՈՒՈՐԱԿԱՆ հանգստեան թոշակի Սնտուկին գործառնութիւնները, Ֆէրիդ Սատաէտտին փաշայի Տնօրէն անուանուելէն ի վեր, Բարձրագոյն հաճութեան համաձայն կանոնաւորուած են, կ'ըսէ Սաբահ, և Սնտուկին դիմողներուն գործերն օրն օրին կ'կարգադրուին։

ՄԻՏԻԼԼԻԷ կ'գրեն թէ Ռէժիի դէտերուն և երեք մաքսանենգներու միջեւ ընդհարում մը տեղի ունեցեր է, որու միջոցին մաքսանենգներէն մին սպաննուեր և միւսներն ալ վիրաւոր ձերբակալուեր են։ Դէտերէն մին ալ սպաննուեր է։ Մաքսանենգներուն առագաստանաւը գրաւուեր է իր պարունակած ծխախոտով։

ՊԱՍՐԱՅԷ Պոմպայ և ուրիշ օտար երկիրներ ղրկուած ձիերէն 10ական ղրուշ պիտի գանձուի, Թաղապետական Սնտուկին ի նպաստ, և հասոյթ պիտի յատկանայ քաղաքին մաքրութեան։

Քրոնիկ Հայ. Եկեղեցւոյ

Ի դիմաց Ս. Պատրիարք Հօր. Փոխանորդ Սրբազանը վաղը շնորհաւորական այցելութիւն կուտայ դեսպանական մարմնոյն, Լատինական ամանորին առթիւ։

—Աւստրհունգարական դեսպան Պարոն տը Քալիչի կողմէ երէկ պատուիրակութիւն մը ներկայացաւ Ս. Պատրիարք Հօր և շնորհակալութիւն յայտնեց այն դիւրութեանց համար որք ընծայուեցան Իշխան Բաթչիի հետեւորդներէն Իշխան Թակոյիի աճիւնները Ուռուգոյի Ազգ. գերեզմանատունէն խնամով հանուելով յանձնուելուն առթիւ։

—Ս. Հայրապետն յետաձգեր է դէպ ի Տփղիս իր ուղեւորութիւնը, աննպաստ եղանակին պատճառաւ. Ն. Ս. Օծութիւնն Աղեքսանդրապոլ կ'մնայ։

—Տրապիզոնի Առաջնորդ Տ. Սկեկէեն Մ. Վրդ. արտօնութիւն խնդրած է Ս. Պատրիարքէն, Պոլիս գալու։

—Նպաստից Յանձնաժողովն որոշած էր գեղչել Մշոյ Ս. Կարապետի վանքին ամսական նպաստը։ Միաբանութիւնն ընդհակառակն խնդրած է որ այդ նպաստն ո՛չ միայն չգեղչուի, այլ կրկնապատկուի։

—Պրուսայի եկեղեցւոյն նորոգութիւնները աւարտեր են. 200 ոսկի ծախք գացեր է, զոր հայթայթեր են բարեսէր ազգայինները։ Տեղւոյն Թաղակ. Ժողովը գնահատելով Տ. Վարդան Վ.ի հոգածու ջանքերը, Առաջնորդարանի սնտուկէն ամսաթոշակ մը յատկացուցեր է, և որոշեր է որ իբր Առաջն. Փոխանորդ թեմական այցելութեան ելնէ երբեմն, մօտէն ուսումնասիրելու համար եկեղեցական և կրթական խնդիրները։

—Տփղիսի նկարչական ցուցահանդէսին այս տարի մասնակցեր են Պ. Ցակոբեան և Պ. Արտաշեան նկարիչները, ցուցադրելով կենդանի և մեռեալ բնութեան յաջող պատկերներ։ Քանդակագործ Միքայէլեան ցուցադրեր է զանազան արձաններ, որք մասնագէտներու կողմէ գնահատութեան արժանացեր են։

—Ուսումնական Խորհրդոյ երէկի նիստին որոշումները.— 1. Քաղ. Ժողովոյ Ս. Նախագահին մէկ պաշտօնագրէն տեղեկանալով որ Տօքթ. Վահրամ էֆ. Թորգոմեանի հրաժարականն ընդունուած եւ անոր տեղ Ուսումնական Խորհրդոյ անդամ ընտրուած է Տօքթ. Տիգրան պէյ Աճէմեան, իր գոհունակութիւնն յայտնեց։ Տօքթ. Տիգրան պէյ Աճէմեան թէեւ ընդունած է իր այս պաշտօնը, բայց երէկ չէր կրցած նիստին ներկայ գտնուիլ։ Խորհուրդն յաջորդ նիստին թողուց իր ատենադպրին ընտրութիւնը։ 2. Ս. Պատրիարք Հայրն Նպաստից Յանձնաժողովոյ ղրկած էր «Մայրենի լեզու»ի չորս դասագրքերուն ձեռագիրներ ի քննութիւն, եւ ապա տպագրութեան յանձնելու համար։ Յանձնաժողովը զանոնք քննելէ յետոյ, որոշեց Պէրպէրեան էֆ.ի յանձնել ի քննութիւն արդիւնքը Ս. Պատրիարքին հաղորդելու համար։ — Օր. Զապէլ Համբիկեան և Անդրանիկ էֆ. Զանուեան Խորհրդոյ դիմելով ասկէ առաջ, խնդրած էին իրենց վկայականները դասատուական—ուսուցչութեան բարձրացնել. Խորհուրդը արդէն քննած ըլլալով զանոնք, կատարեց անոնց խնդիրքը։ — Գոնիայի Թաղ. Խորհուրդն խնդրած էր վարժուհի մը որ հմուտ ըլլայ Հայերէնի, ձեռագործի և կարի, ամսական 2½ ոսկիով. Խորհուրդն որոշեց ազդարարել որ փափաքողները Խորհուրդին ներկայանան։ Խորհուրդն Ուրբաթ օրուան ձգելով իր յաջորդ նիստը, որոշեց դադրեցնել գումարումները մինչեւ Յունվար 20, տօնական օրերու պատճառաւ։

ԱՅՍՕՐՈՒԱՆ ՀԵՌԱԳՐԵՐ

Կ. ՊՈԼՍՈՅ ԳՈՐԾԱԿԱԼՈՒԹԵԱՆ

ՉԻՖՈՒ, Դեկտ. 30.—Ռիւտէրի հեռագիր մը կ'ըսէ.— «Բորդ Արթուրի դէմ Դեկտ. 25ին վերսկսած ընդհանուր յարձակման իբրեւ հետեւանք կ'համարուի սա իրողութիւնը թէ Ճափոնցիք օր քան զօր կ'մօտենան Լիաօթիշանի։ Գիշերային կրկնակի յարձակումներէ ետքը, գրաւեցին Եանկզուպանի բլուրը, որով կարող կ'ըլլան այժմ նեղել ցամաքային հաղորդակցութիւնները Լիաօթիշանի (հարաւային կողմը) և Իցզանի ու Անշանի հետ (հիւսիսային կողմը)։»

ԹՕՔԻՕ, 30.— Էրլունկշանի բերդին գրաւումէն ետքը, ռուսական փոքր ջոկատ մը տակաւին յամառ դիմադրութիւն մ'ըրաւ տեղւոյն վրայ, պաշարման թնդանօթներուն և մարտկոցին նեղ անցքին միջէ։ Ճափոնցիք առտուան ժամ 3ին միջոցները միայն յաջողեցան վանել զայն իր բռնած դիրքէն։ Ռուս գերիներուն տուած տեղեկութեանց նայելով, բերդին պաշտպաններուն մեծ մասն սպաննուած են։ Ճափոնցիք Էրլունկշանի բերդին մէջ գրաւեցին 4 խոշոր թնդանօթ, 7 փոքր թնդանօթ, 30 թնդանօթ 27 միլիմէթրնոց և 2 արագահարուած փոքր թնդանօթ։

ԹՕՔԻՕ, 30. — Թօկօ և Քամիմուրա ծովակալները Թօքիօ հասան և կայարանին մէջ ողջունուեցան կայսեր ու կայսրուհւոյն ներկայացուցիչներէն, բոլոր նախարարներէն և պետական բարձր պաշտօնատարներէն։ Անոնք ամբոխի մը խանդավառ ցոյցերուն մէջ, երկու ծովակալները նախ ծովային պաշտօնարանը գացին, և ապա Միքատոյին պալատը։

ՇԱՆԿԱՅ, 30.—Սագէնոյէ հոս հասած մանաւոր լուրեր կ'ըսեն թէ Ճափոնցիներուն գրաւած «Նիկրիթիա» շոգենաւին մէջ գտնուած են ռուսական «Պաղօրօրօնի» թորփիլաճականին նաւապետն ու տեղակալ մը։

ՊԵՏԵՐՍՊՈՒՐԿ, 30. —Զարը մեկնեցաւ Ծ. Արեւելք երթալու սահմանուած զօրքերն աչքէ անցնելու համար։ Ն. Վեհափառութիւնը, ի մէջ այլոց, պիտի այցելէ Մինսք, Խարքով և Օտեսա։

Դատական նախարար Մ. Մուրավեֆ որ վերջերս հրաժարած էր, ետ առաւ հրաժարականը։

ԹՈՒԼՕՆ, 30.—Զրոյցի մը նայելով, ֆրանսական երկու զրահաւոր և երկու յածանաւ ղրկուեր են Մարոքեան ջուրերը։

ՎԻԵՆՆԱ, Դեկտ. 30.— Պաշտօնաթերթն հրատարակեց կայսերական հրամանագիր մը, որ 1905 Յունուար 1էն մինչեւ Յունիս 30, կ'որոշէ վեց ամսուան առժամեայ ելմտացոյցը։

ՊՈՒՔՐԷՇ, 40.—Ելմտական և պետական կալուածոց նախարարներն եւս հրաժարած ըլլալով, Ստուրձայի դահլիճն իր հրաժարականը մատոյց թագաւորին։

ՊԵԼԿՐԱՏ, 30.— Պուլկարիոյ իշխանը, Սօֆիա դառնալուն առթիւ, երեկ հոս հասաւ Վիեննայէ։ Կայարանին մէջ տեղի ունեցաւ Բեգար թագաւորին և իշխանին միջեւ առաջադրուած տեսակցութիւնը, որ գրեթէ երկու ժամ տեւեց։ Թագաւորն ու իշխանը նախ սպասման սրահին մէջ կէս ժամու չափ տեսակցեցան, յետոյ Իշխանը տեսակցեցաւ Մ. Բասիչի հետ և Բեհթար Թագաւոր ալ Մ. Սգանչեվի հետ։

ՍՕՖԻԱ, 30.— Սոպրանիէն երկրորդ ընթերցմամբ քուէարկեց ելմտացոյցը։

ԹՕՔԻՕ, 31.— Ճափոնցիք Էրլունկշանի բերդին մէջ գրաւեցին 43 թնդանօթ։ Ռուս գերիներուն խօսքին նայելով, բերդերուն պահապան զօրքերն ամէն տեղ բազմաթիւ են եղեր։ — Ծովակալ Թօկօ և Քամիմուրա հոս հասան և անկարգելի խանդավառութեամբ ողջունուեցան։ Բովանդակ քաղաքն ընդ առաջ ելած էր, յոյժ խանդագին ցոյցերով։ Ծովակալներն անմիջապէս Կայս. Պալատ գացին և ընդունուեցան Միքատոյէն, որուն մանրամասն տեղեկագիր մը տուին կացութեան վրայ։

ԼՈՆՏՈՆ, 31.— Ռուսական նոր փոխառութիւնը կ'արժէ 95.— Ռուս կառավարութիւնը սակայն 91½ կ'ստանայ փոխառութիւնն հրապարակ հանող սեղանաւորական խմբակէն։

ՆԱՍԻՕՆԱԼԻ ԵՒ ՖՈՒՌՆԻԷԻ

ԼՈՆՏՈՆ. Դեկտ. 30.—Թօքիօյէ կ'հեռագրուի թէ Զօր. Նօկիի ամբողջական տեղեկագիրը կ'ծանուցանէ թէ իր զօրքերն Էրլունկշանի բերդին մէջ գրաւեր էին 40 խոշոր թնդանօթ։ Ճափոնցիք սկսան հեռաձիգ խոշոր թնդանօթներ փոխադրել Էրլունկշանի վրայ։ Ռուսերն անցեալ գիշեր անլուր ուժգնութեամբ յարձակում մ'ըրին Էրլունկշանի բերդն ետ առնելու համար, բայց չյաջողեցան։

—30.—Զիֆուէ Ռիւտէրի հեռագիր մը կ'ըսէ թէ Ճափոնցիք Լիաօթիշանի բերդին մօտեցած են, և Եանկ—Դաւն—Եանկի բլուրն և ուրիշ քանի մը դիրքեր գրաւեցին Բորդ Արթուրի արեւմտեան կողմը։ Այս կէտերուն գրաւուելովը, Ճափոնցիք գրեթէ բոլորովին ընդհատեցին հաղորդակցութիւնները պաշարեալներուն և Լիաօթիշանի ամրացած դիրքերուն միջեւ (ուր Զօր. Ստէօսէլ կ'յուսար քաշուիլ ի վերջոյ)։

ՊԵՏԵՐՍՊՈՒՐԿ, 30.— Մուգտէնէ կը հեռագրուի «Սէնթրըլ Նիւզ»ի թէ ռուսական բանակին աջ թեւն ու ձախ թեւն երկու օրէ ի վեր թնդանօթի բուռն կռիւ մը կ'մղեն ճափոնական դիրքերուն դէմ Մուգտէնի հարաւային կողմը, որպէս զի կարենան միահաղոյն յարձակում մ'ընել ճափոնական բանակին երկու ծայրերը։

ԼՈՆՏՈՆ, 30.—Զիֆուէ կ'հեռագրուի «Աժանս Էնֆօրմասիոն»ի թէ ռազմամթերք ու պաշար բեռցած երկու գերմանական շոգենաւեր յաջողեր են խզել Բորդ Արթուրի պաշարման գիծն և իրենց բեռը ցամաք հաներ են։

ՊԵՏԵՐՍՊՈՒՐԿ, 30.— Ծովակալ Մէքակաւթօկ, ռուսական նաւատորմին հրամատար անուանուած ըլլալով, Փետր. 28ին Ծ. Արեւելք պիտի մեկնի անդրսիբերիական երկաթուղիով։

ՎԵՐՋԻՆ ԺԱՄ

(ԼՈՒՐԵՐ ԱՅՍՕՐՈՒԱՆ ԹՂԹԱԲԵՐՈՎ. ԴԵԿՏ. 29)

ԲՈՐԴ ԱՐԹՈՒՐԻ ՇՈՒՐՋ

ԹՕՔԻՕ, Փետր. 28.— Բորդ Արթուրէ հասած լուրերուն նայելով, պահակազօրքը վստահ է թէ Մարտ 1էն առաջ օգնութիւն պիտի հասնի իրենց։ Նոյմ. 26ին 203 մէդր բլուրին կռիւին մէջ ենթարկուած ծանր կորուստներուն հակառակ, պահակազօրքն որոշած է մինչեւ իր վերջին մարդը մղել պայքարը։ Կ'ըսուի թէ բանակը մինչեւ Փետրուար բաւելու չափ պաշար ունի։

⁂ Զինուորական վարչութեան կողմէ հրատարակուած ցուցակէն կ'երեւի թէ 23 սպայ մեռած և 63 վիրաւորուած են, հաւանաբար Բորդ Արթուրի առջեւ։ Նաւային վարչութիւնն ալ ցուցակ մը հրատարակեց ուրկէ կ'երեւի թէ 9 սպայ եւ 65 նաւազ մեռած են։ Տեղ, օր, և ուրիշ պարագայ նշանակուած չէ ցուցակին մէջ։ Կասկած կայ թէ դարձեալ նաւ մ'ականահար ըլլալով ընկղմած կամ վնասուած է։

⁂ Այս իրիկուն զինուորական վարչութեան հրատարակած մէկ ուրիշ նոր ցուցակէն կ'առնուի թէ 18 սպայ մեռած և 86 վիրաւորուած են հաւանաբար Բորդ Արթուրի առջեւ։

ՀՈՒՆԿՈՒԶՆԵՐԸ ՃԱՓՈՆԱԿԱՆ ԲԱՆԱԿԷՆ ՎԱՐՁՈՒԱԾ

ՊԵՏԵՐՍՊՈՒՐԿ, Դեկտ. 28.— Զօր. Սախարով կ'հեռագրէ.— «Արժանահաւատ լրաբերէ առնուած լուրերուն նայելով, մեր ձախ կողմին դէմ գտնուող Ճափոնցիներուն մէջ Հունկուզ խումբեր կան կատարելապէս մարզուած և ճափոնական սպաներու հրամանին տակ։ Դայրերիա կիրճին մէջ մեռնող Հունկուզներու վրայէն գտնուած գրութիւններէն և վարձագիրներէն կ'առնուի թէ այս Հունկուզները Ճափոնցիներուն ծառայութեան մէջ մտած են և խմբապետն 200 և միւսներն իրենց պաշտօններուն համեմատ 20, 18 և 13 րուպլի ամսաթոշակ կ'ընդունին։

CAISSE PATERNELLE

ՔԷՍ ՓԱԹԷՐՆԷԼ

ԿԵԱՆՔԻ ԱՊԱՀՈՎԱԳՐԱԿԱՆ ԸՆԿ.

ՀԻՄՆԵԱԼ Ի ՓԱՐԻԶ 1841 ԻՆ

Կ'ԳՈՐԾԷ ՖՐԱՆՍ. ԿԱՌԱՎԱՐՈՒԹԵԱՆ ՀՍԿՈՂՈՒԹԵԱՆ ԵՒ ՀԱԿԱԿՇՌԻՆ ՏԱԿ

ՍԿԻԶԲԷՆ Ի ՎԵՐ ԱՊԱՀՈՎԱԳՐԵԱԼՆԵՐՈՒ ԵՂԱԾ ՎՃԱՐՈՒՄ 300 ՄԻԼԻՈՆ ՖՐ.

ՍԿԻԶԲԷՆ Ի ՎԵՐ ԱՐՁԱՆԱԳՐԵԱԼ ԱՊԱՀՈՎԱԳՐՈՒԹԻՒՆՔ 700 ՄԻԼԻՈՆ ՖՐ.

ԸՆԹԱՑԻԿ ԱՊԱՀՈՎԱԳՐՈՒԹԻՒՆՔ ՖՐ. 85,000,000

ԴԻՄԱՄԱՑԼՈՒԽ ԵՒ ՊԱՀԵՍՏ » 62,750,000

Ոչ մէկ ընկերութիւն ապահովագրութեանց գումարին վրայ պահեստի համեմատութիւնն է 74%, որով ՔԷՍ ՓԱԹԷՐՆԷԼԻ ընծայած երաշխաւորութիւնը գեր է ի վեր կ'հանդիսանայ ուրիշ ընկերութեանց ցոյց տուած երաշխաւորութիւններէն։

Ընկերութեան Վարչական Խորհուրդը կազմուած է Ֆրանսայի ամէնէն նշանաւոր դրամատէրներէն, ինչպէս

Մ. ՌԸՆԷ ՊՐԻՍ, Արեւմտեան Ֆրանսայի երկաթուղեաց ընկերութեան և Քրէտի Լիօնէի Վարչական Խորհրդոյ անդամ.

Մ. ՄԱՐՔԻԶ ՏԸ ՖԼԷՌ, Դրամատնգանդիք ընկերութեան Վարչական Խորհրդոյ անդամ.

Մ. ԿՈՄՍ ՏԸ ՍԷՆ ԿԻԼՀԷՄ, Նախկին գանձապահ.

Մ. Օ. ՄԱԶԸՐԱ, Ընդհ. Տնօրէն Քրէտի Լիօնէի.

Թուրքիոյ Տնօրէն Փ. ԱՍՏՈՒԱԾԱՏՈՒՐ

Սթամպօլ, Սուլթան—Համամ, Քասատ Բաթրճըօղլու

Ընկերութեան վրայ տեղեկութիւն առնելու համար դիմել Քրէտի Լիօնէի.

ԾԱՆՕԹ.—Շահաւոր [illegible] 50—18

ՆԻՒԱԳԵՏ ՔԼԱՏՈՅԻ ՅԱՅՏԱՐԱՐՈՒԹԻՒՆԸ

ՊԵՏԵՐՍՊՈՒՐԿ, Դեկտ. 28. — Հըլլ խնդրոյն քննիչ յանձնաժողովին իբր վկայ, այժմ Փարիզ գտնուող Նաւապետ Քլատօ ըսաւ Նովոյէ Վրեմիայի Փարիզեան թղթակցին թէ Պալթիկի նաւաբաժնին անթել գործիքով տուած հեռագիրներն անկարելի է որ ցամաքէն առնուած ըլլան, զի գործիքը 3 մղոն հեռաւորութեամբ միայն կ'գործէր և ծովեզրը 40 մղոն հեռու էր։ Հաւանապէս Անգլիացիք ռուս նաւաբաժնին մօտ գտնուող և իր մէջ անթել հեռագրի մը գործիք ունեցող նաւու մը միջոցաւ միայն կրնային առնել, ինչ որ աննպաստ պարագայ մ'է Անգլիացւոց դատին։

ԶԵՂԾՈՒՄ՝ ՌՈՒՍ ԿԱՐՄԻՐ ԽԱՉԻ ՄԷՋ

ՊԵՏԵՐՍՊՈՒՐԿ, Դեկտ. 28. — Կարմիր խաչի մատակարարութեան ճիւղին մէջ զեղծումներ գտնուելուն զրոյցներն հաստատուեցան Մօսքուայի թերթերուն մէջ հրատարակուած պաշտօնական ծանուցմամբ, որով վերջին 4 տարուան մէջ նուէր տուողներէն կ'խնդրուի տեղեկութիւն հաղորդել իրենց տուած նուէրին քանակութեան և թուականին վրայ։ Այս տեղեկութիւնք պէտք եղած են Կարմիր Խաչին Մօսքուայի յանձնախումբին մէջ տեղի ունեցած զեղծումներու քննութեան առթիւ։

ՃԱՓՈՆԻ ԽՈՐՀՐԴԱՐԱՆԸ

ԹՕՔԻՕ, Դեկտ.— Ծերակոյտն այսօր միաձայնութեամբ ընդունեց պատերազմական ելմտացոյցն իր սկզբնական ձեւով, ինչպէս նաեւ միւս ելմտացոյցը՝ երեսփոխանական ժողովին կողմէ եղած փոփոխութիւններով։ Ասկէ զատ վաւերացուց նաեւ յաւելուածական տուրքերու և ելմտական ուրիշ կարգադրութեանց օրինագիծը։ Կառավարութիւնն հաճութիւն տուաւ Մ. Նահանգաց հետ կնքուելիք իրաւարարական դաշնագրին բանակցութեանց։

(Նոյն Ֆրայէ Բրէսէ, Դեկտ. 29.)

ՍԵՂԱՆԱՒՈՐԱԿԱՆ

ՍԱԿԱՐԱՆ ՂԱԼԱԹԻՈՅ

ՓԱԿՈՒՄ

Օսմանեան Միացեալ	Օ. Ո.	95 17
Ամէնէն բարձր գին	»	95 18
Ամէնէն վար գին	»	95 13
Րումելիի Երկաթուղի	Ֆր.	125 50
Ամէնէն բարձր գին	»	125 50
Ամէնէն վար գին	»	125 50
Թրամուայ	»	106 —

ԲԱՑՈՒՄ, 18 Դեկտ.

Օսմանեան Միացեալ	Օ. Ո.	95 18
» » ժամ 6ին		95 17
Րումելիի Երկաթուղի	Ֆր.	125 50
» » ժամ 6ին		125 50
Հելլենկ. պարգեւաւոր թուղթ	Ֆր.	440 —
» նոր »	» Բ. Օ. Ո.	3 86
Ռէժիի բաժնեթուղթ	»	15 30
Եգիպտ. Քրէտի Ֆօնսիէ Ա.	Ֆր.	293 —
» » » Բ.	»	269 —
Քարափ Կ. Պոլսոյ	»	513 —
Անատոլուի երկթ. պրտմ.	»	523 —
» » բժնթ.	Ա. Ո.	12 62½
Օսմ. Ապահովագր. Ընկ.	Օ. Ո.	4 05
Թրամվէյ բաժնեթուղթ	ղրշ.	635 —
» ժուիսանս	»	210 —
» պարտամուրհակ	Ֆր.	484 —
Տէրքոսի ջուրի Ընկ.	»	248 —
Հելլենական 5% 1881	»	244 —
Բաժնեթուղթ Լաւրիոնի	»	57 50
Թրամուայ	»	107 —
Քարափ Իզմիրի	»	575 —
Գարատօ		74 —
Թէմպէքիի բաժնեթուղթ Ա.	»	27 —
» » Բ.	»	18 —
» պարտամուրհակ	»	497 —
Շիրքէթի Խայրիյէ	Օ. Ո.	30 —

ՍԹԻԼԱՆՑ

Օսմ. Միաց. 1 օրուան	Օ. Ո.	2—1.80
» 8 »	»	5.50 —
Րումելիի Երկթղ.	Ֆր.	1.50 —

ՕՍՄ. ՊԱՆՔԱՅԻ ՓՈԽԱՆԱԿԱԳՐԻ ՀՐԱՊԱՐԱԿԸ

	ՎԱՃԱՌՈՒՄ	ԳՆՈՒՄ
Լոնտոն 3 ամիս	111 —	110 —
» չէք	111 20	110 —
Փարիզ 3 ամիս	22 65	22 85
» չէք	22 75	22 85
Պերլին մարք	18 45	18 55
Վիեննա քուրօն	21 71	21 81

ԸՆԹԱՑԻԿ ԴՐԱՄՆԵՐ

Անգլիական ոսկի	Ղրշ.	109 38
20 Ֆրանքնոց	»	87 18
20 մարքնոց	»	107 10
Բօլ Էմբէրիալ	»	89 30
Քրիմից	»	51 04
Մէճիտիյէ արծաթ	»	108 06
Պէշլիք	»	104 10
Նոր Մէթալիք	»	102 —
Րուպլ թղթադրամ	»	8 61

Անդրէ Ա. Անդրէաֆօ, Ղալաթիա.

ԵՒՐՈՊԱԿԱՆ ՍԱԿԱՐԱՆՔ

ԼՈՆՏՈՆ, Դեկտ. 30

Օսմանեան Միացեալ բաց.	Ա. Ո.		86 75
» » գոց.		»	86 87
Օսմ. Կայս. Պանքա		»	13 63
Եգիպտական Միացեալ		»	104 75
Անգլ. Քօնսոլիտէ		»	88 50
Պուլկար. փոխառ.	1888	»	97 —
» » նոր	1892	»	97 —
Հելլենական Ռանդ	1881	»	38 75
» Մօնօբօլ		»	49 75
Փոխան. Փարիզի վրայ		»	25 33¾
Թրանսվալ		»	4 31
Ճափոնական 4%		»	78 —
Ռուսական			91 50
Դրամագեղչ		»	3 —

ՓԱՐԻԶ, Դեկտ. 30

Օսմանեան Միացեալ բաց.		88 25
» » գոց.		88 27
Րումելիի Երկաթուղի	Ֆր.	126 50
Օսմ. Կայս. Պանքա	»	591 —
Օսմ. Մաքս. Նոր փոխառ. 4%	»	476 —
Ռէժիի բաժնեթուղթ	»	353 —
Փոխառութիւն Գասաբա	»	90 50
Պալիա Գարայտին	»	408 —
Պանք տը Սալօնիք	»	180 —
Ֆրանս. Ռանդ 3%	»	97 82
Քրէտի Լիօնէ	»	1167 —
Պանք տը Բարի	»	1282 —
Սպանիական արտաքին	»	90 67
Իտալական Ռանդ	»	105 60
Ռուսական		90 60
Թրանսվալ	»	110 —
Չէք Լոնտոնի վրայ	»	25 14½
Դրամագեղչ Ֆրանս. Պանքայի		3 —

ՎԻԵՆՆԱ, Դեկտ. 30

Փոխան. Փարիզի վրայ	քուրօն	95 36
» Լոնտոնի վրայ	»	239 70
Րումելիի Երկաթուղի	»	131 25
Օսմ. Ռէժի	»	331 —
Դրամագեղչ		3½

ՊԵՐԼԻՆ, Դեկտ. 30

Օսմ. Միացեալ		85 25
Անատոլուի Երկ. պարտամ. մարք		103 20
» » բաժնեթ. 60%	»	100 10
Ռուսական 4%	»	89 75
Րումելիի Երկաթուղի	»	128 30
Փոխ. Լոնտոնի վրայ 3 ամս.	»	20 24
Չինաստանի փոխառութիւն 1903		87 60
Դրամագեղչ		4 —

MAISON de NOUVEAUTÉS N.A. SARRIS

Grand' Rue de Péra, No. 342

ՊԶՏԻԿ, ԱՅԼ ԽՐԱԿԱՆ

ՑՈՒՑԱԴՐՈՒԹԻՒՆ

Նորաձեւութեանց Սարրիս Տունը, Բերա, Մեծ—Փողոց, Թիւ 342, որ այնքան հանրածանօթ է, անգլիական եւ ֆրանսական նորաձեւութեանց մեծ մթերք մը գնած ըլլալով, և փափաքելով իր յարգոյ յաճախորդներուն ներկայացնել բացառիկ առիթ մը Նոր Տարւոյ առթիւ, աժան գիներով ցուցադրութիւն մ'ըրած է որ ճշմարիտ զարմանք մը պիտի պատճառէ հասարակութեան։ Ամենադժուարահաճ յաճախորդներն իսկ գոհացում պիտի ստանան։ Նշանակեալ գիներուն վրայ հետեւեալ կերպով զեղչ եղած է. —20% պերճանքի, արուեստի, արծաթեղինաց, ոսկերչութեան, կաշեղէնի, գոհարեղինաց և փողկապի վերաբերեալ առարկաներու վրայ։ 15% զեղչ՝ հիւսեղինաց և գլխարկներու վրայ։ 10% զեղչ՝ անուշահոտութեանց, ձեռնոցներու, հովանոցներու և սեղմիրաններու վրայ։ 10—7

ՀՈՆԿՐՈՒԱՁ

ԱՌԱՋՆԱԿԱՐԳ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ　　ԸՆԴՀԱՆՈՒՐ ԱՊԱՀՈՎԱԳՐՈՒԹԵԱՆՑ

ՀԻՄՆԵԱԼ 1857 ԻՆ ԱՐՔԱՅԱԿԱՆ ՀՐՈՎԱՐՏԱԿՈՎ. Ի ՓՈՒՏԱՐԷՍԹ

Կ Ե Ն Ա Ց Բ Ա Ժ Ի Ն

ԱՊԱՀՈՎԱԳՐԵԱԼՆԵՐՈՒ ՎՃԱՐՈՒԱԾ 332,000,000 ՖՐԱՆՔ　　ԵՐԱՇԽԱՒՈՐՈՒԹԵԱՆ ԳՈՒՄԱՐ 129,000,000 ՖՐԱՆՔ

ԱՊԱՀՈՎԱԳՐՈՒԹԻՒՆՔ ի դէպ մահու և կենաց՝ չափաւորագոյն մասնակցութեամբ և եկամուտներու ...

Բացարձակ կերպով կ՚յայտարարենք որ Թուրքիոյ մէջ ներկայացուած ապահովագրական ընկերութիւններէն և ոչ մին է ... Ընկերութեանս հետ՝ այն պատճառով որ, Ընկերութեանս պայմաններն ամենէն աւելի նպաստաւոր ըլլալով հանդերձ, ... են։

ԿԱՐԺԷ ՈՒՐԵՄՆ ԱՑԼՈՒՐ ԱՊԱՀՈՎԱԳՐՈՒԵԼԷ ԱՌԱՋ ԸՆԿԵՐՈՒԹԵԱՆՍ ՊԱՅՄԱՆՆԵՐՆ ԱՆԳԱՄ ՄԸ ԱՉՔԷ ԱՆՑԸՆԵԼ, ԳԷԹ ԳԱՂԱՓԱՐ ՄԸ ԿԱԶՄԵԼՈՒ ՀԱՄԱՐ ԱՅՍ ՄԱՍԻՆ,

Աւելի մանրամասն տեղեկութեանց համար, դիմել Ընկերութեան Ընդհանուր Գործակալութեան։

Դեր Գործակալութիւն՝ Գալաթիան խան թիւ 5.　　Ընդհ. Գործակալը բովանդակ Թուրքիոյ

ԸՆԿԵՐՈՒԹԵԱՆՍ ԴՐԱՄԱՏՈՒՆՆ Է ՕՍՄ. ԿԱՅՍ. ՊԱՆՔԱՆ　　Գաւառներու համար գոհացուցիչ պայմաններով Գործակալներ կ՚փնտռուին։　　ՈՐԴԻՔ Ն. ՊԱՌՆԱԴԵԱՆԻ

ՊԱՌՆԱԹԵԱՆ ԽԱՆ Կ. ՊՈԼԻՍ　　50—24

ՊԱՂՏԱՏ ՕԹԷԼԻ

ՆՈՐԱԿԵՐՏ ՊԱՆԴՈԿ

ԷՍԿԻ ԶԱՊԹԻՅԷ ՃԱՏՏԷՍԻ

Բումելիի երկաթուղւոյ կայարանին, Բ. Դրան պողոտային, Նոր կառուցուող թղթատարական և հեռագրական մեծ պաշտօնատան և մայրաքաղաքիս առեւտրական կեդրոնին ճիշդ մէջ տեղը, նոր պանդոկ մը շինուած կայ, որ ունագրաւ է իր չէնքին գեղեցիկ ոճովն և բացարձակապէս առողջապահիկ հանգամանքովը։ Դիրքին չորութիւնը, սենեակներուն գեղեցկութիւնն և սենեակներուն ճաշակաւոր կահաւորումը զինք յանձնարարելի կ՚կացուցանեն։ Այս է ՊԱՂՏԱՏ ՕԹԷԼԻն, զոր ՅԱԿՈԲ Էֆ. ՆՇԱՆԵԱՆ կարգադրած է ճիշդ եւրոպական ոճով։ Մաքուր ու հանգստաւէտ անկողիններ, օդաւէտ ու լուսաւոր սենեակներ, առատ ջուր ամէն յարկի վրայ, չքեղ սրահներ ընթերցանութեան, մաքուր ճերմակեղէն, պարկեշտ սպասարկութիւն, ամէն ինչ ապահովուած է։ Փափաքողներու համար ճաշ օթէլին յարակից ճաշարանէն։ Գին մէկ առաջնակարգ անկողինի 10 ղրշ., Բ. կարգի՝ 5 ղրշ.։

Յակոբ էֆ. Նշանեան պատիւ ունի ծանուցանել իր առեւտրական յաճախորդներուն թէ ըստ առաջնոյն կ՚շարունակէ իր ծոխախոտի, գանձումներու և վճարումներու ճիւղը, միեւնոյն օթէլին մասնաւոր բաժանումին մէջ։ Իսկ կօչկավաճառութիւնը կ՚շարունակէ նոյնպէս Իւկէնտէր Պօղազի իր հին վաճառատունը։

15—6

ՕԳՏԱԿԱՐ ՀԱՍՑԷ

ԱՏԱՄՆԱԲՈՒԺԱԿԱՆ ԴԱՐՄԱՆԱՏՈՒՆ

Վ. Մ. ՀԻՒՆԳԼԵԱՆ

ԼՕԶԱՆԷՆ ՎԿԱՅԵԱԼ

Բերա, Մեծ փողոց 454, — Ռուսական հիւպատոսարանին կից։ Կ՚ընդունի ամէն օր, կէս օրէն մինչեւ ժամ 11 (Ը. Թ.)։

Գշ. և Շբ. օրերն առաւօտէն.

Կ՚կատարէ վիրաբուժական գործողութիւններ. — Կ՚առնէ արուեստական բոլոր աշխատութիւնները, ...

50—32

Վերջին կատարելագործութիւնք։

ԼԱ ՊԱԼՈՒԱԶ

ՀԻՄՆԵԱԼ 1863 ԻՆ

ԱՊԱՀՈՎԱԳՐԱԿԱՆ ԸՆԿ. ԸՆԴԴԷՄ ՀՐԴԵՀԻ Ի ՊԱԼ (ԶՈՒԻՑԵՐԻԱ)

ԴՐԱՄԱԳԼՈՒԽ ԵՒ ՊԱՀԵՍՏ　15,243,000 ՖՐ

ՎՃԱՐԵԱԼ ԳՈՒՄԱՐ　113,000,000 ՖՐ.

Այս ընկերութիւնն ապահովագրութիւններ կ՚ընդունի հրդեհի, կայծի և շոգեկիք կաթսաներու պայթման, անշարժ ստացուածքներու, և ամէն տեսակ կարասիի և վաճառքի վրայ։

Ընկերութեան գլխաւոր ... ԲՐԻՍՏԻ ԼԻՕՆԷ է Պոլ.

Ընդհանուր գործակալ է Պոլ.

ԳՐԻԳՈՐԵԱՆ ՑԵՐ.

Պոլիս Ալալըմճի խան, թիւ 16—18

100—38

ՕՍՄ. ԿԱՅՍ. ՊԱՆՔԱ

ԱԶԴ.— Մաքսային 5% Օսմ. պարտաւորութիւնց տէրերուն կ՚ծանուցուի թէ այդ պարտաթուղթերու պայմանաժամը 1899 Յունվարին աւարտած թիւ 25 կտրօններն եթէ մինչեւ Դեկտ. 31 (13 Յունվար 1905, չներկայացուին վճարուելու համար, չեղեալ պիտի նկատուին։

6—4

* *

ԱԶԴ.—1896ի 5% Օսմ. պարտաթուղթուղթերու տէրերուն կ՚ծանուցուի թէ այդ պարտաթուղթերուն պայմանաժամը 1899 Յունուարին աւարտած թիւ 5 կտրօններն եթէ մինչեւ Դեկտ. 31) Յունվար 13 1905 չներկայացուին վճարուելու համար, չեղեալ պիտի նկատուին։

6—4　　ՏՆՕՐԷՆՈՒԹԻՒՆ

ԿԵԱՆՔԸ ԱՌԱՆՑ ՀԱՒԱՏՔԻ

ԳԻՐՔ ՆԵՐՍԷՍ ՎՐԴՊ. ԴԱՆԻԷԼԵԱՆ

Սակայն վարդապետին այս ժողովրդական քարոզներն որ կրօնագրական ներշնչում գրուածք մ՚է ու պատկերացում մը քրիստոնէական հաւատքի ու սիրոյ կեանքին վսեմ նկարագրին, ներկայ տոնական օրերու մանաւանդ կաղանդի առթիւ ամենէն յարմարագոյն նուէրն է զոր կ՚արժէ տալ մեր երկսեռ պատանիներուն ձեռքը։

Կեդրոնատեղին է Պալենց գրատունն և կ՚ծախուի բոլոր գրավաճառներու քով։

Գին 5 դահեկան։　　13—4

ՊԱՅՄԱՆՔ "ԲԻՒԶԱՆԴԻՈՆ"Ի

ՏԱՐԵԿԱՆ ԲԱԺՆԵԳԻՆ	6	ՄԷՃ.
ՎԵՑԱՄՍԵԱՅ »	3	»
ԵՌԱՄՍԵԱՅ »	1½	»
ՋԵՌՔԷ ԳՆՈՂՆԵՐՈՒՆ	20	ՓՐ.
ԱՄՍԱԿԱՆ ԲԱԺՆԵԳԻՆ ԲՈՒԴ—ԼՕՔԱԼՈՎ	12	ՂՐ.
ՏԱՐԵԿԱՆ » » »	7	ՄԷՃ.
ԱՐՏԱՍԱՀՄԱՆ ՏԱՐԵԿԱՆ	26	ՖՐ.
» ՎԵՑԱՄՍ. 13. ԵՌԱՄՍ.	9	»
» ՏԱՐԵԿԱՆ ՀԱՍՏ ԹՈՒՂԹՈՎ և ազդեցութեան նպաստաւոր	40	»

Ամէն մէկ տողը 119 ղրշ.—20 ֆր. տող 94½.—Բեմին 55 ղրշ.էն վերջ կրկին առնուի։

Նոյն պայմանք Կ. Պոլսոյ և Գաւառաց համար

ԱՆԽՏԻՐ։　　ՄԻԱՅՆ ԿԱՆԽԻԿ

Նամակի փուլ կ՚ընդունինք՝ 20 հատ 1 ղրշ.նոց բօսդայի փուլը 20 ղրշ.ի հաշւով, և ԱՊԱՀՈՎԱԳՐՈՒԱԾ ՆԱՄԱԿՈՎ։

Հասցէի փոփոխման համար անհրաժեշտ է ղրկել երկու ղրշ., նամակի փուլով։

Բօսդայի ծախքը մեր վրայ է, Բօսդ—լօքալէն զատ։ Իսկ դրամին առաքման ծախքն և ամիսի տարբերութիւնն առաքողին վրայ են։

Չէքերուն և Փօխ' գրերուն վրայ, պէտք է որ առաքողն ինք փակցուցած ըլլայ 20 փարայի օրինական դրոշմը։

Նմանապէս, մայրաքաղաքէն կամ գաւառէն ղրկուած Ազդերը պէտք է դրոշմուած ըլլան ըստ օրինի։ Եկեղեցական ու բարեգործական Ծանուցումները զերծ են դրոշմի տուրքէն։

Պոլսոյ և գաւառի մէջ, ա՛յն վճարումները միայն վաւերական են որք կ՚ըլլան ի փոխարէն Տպարանին պաշտօնական թղթին՝ առորագրուած Տնօրէնէն, ու կնքուած Լրագրին սեփական կնիքովը։

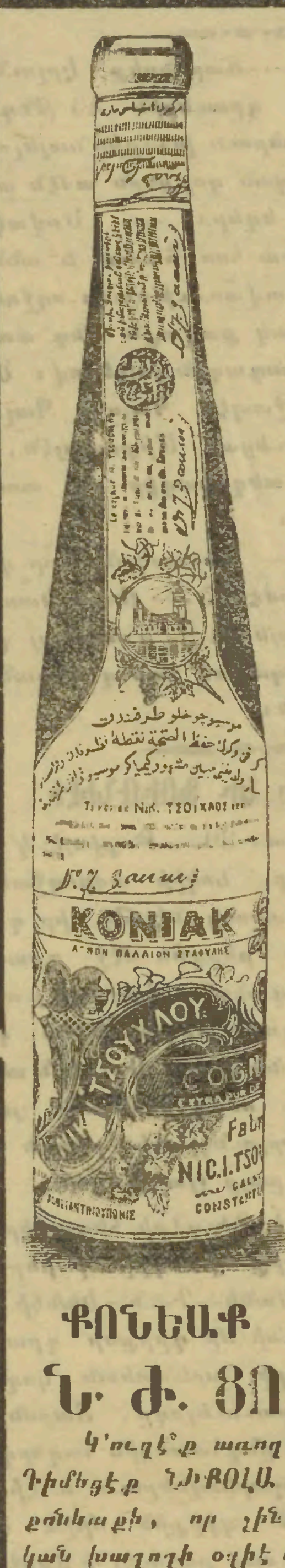
Պակաս թերթ կ՚ղրկուի անոնց որ վերջերեալէն տալ նր սակով հաշուած ըլլան իրենց ղրկած դրամը։

Բաժանորդ գրուելու և դրամը ղրկելու ամենէն դիւրին կերպն է՝ մանտա—բօսդ մը առնել, որուն բոլոր ծախքն է 20 փարա մինչեւ 100 ղրշ.։ Նամակ գրելու պէտք չկայ։ Բաւ է մանտա—բօսդին կտրօնին ետին նշանակել բաժանորդին անունը, հասցէն, թուականն ու գումարը։ Դրամը մեզ կը հասնի, և թերթը կ՚ղրկուի, անվրէպ։

Ապաւինւ յանձնարարութիւնք ՁԻՆ ԳՈՐԾԱԴՐՈՒԻՐ, Ձնորդուած բաժանորդութիւնք ՕՐՆ ՕՐԻՆ կ՚դադրին։

Հին թիւերը սովորական գնով չեն ծախուիր։

Ձգուած ձեռագիրներն ետ չեն տրուիր։

ԶՈՒՏ ԽԱՂՈՂԻ ՔՕՆԵԱՔ

Ն. Փ. ՑՈՒԲԼՈՍ

ՔՕՆԵԱՔ

Ն. Փ. ՑՈՒԲԼՈՍ

Կ՚ուզէ՞ք առողջ ապրիլ,

Դիմեցէք ՆԻՔՕԼԱ Փ. ՑՈՒԲԼՈՍԻ քօնեաքին, որ շինուած է հելլենական խաղողի օղիէ և Սամոսի անուշաւէտ գինիէ։ Անխարդախ կ՚ծախուի գլխաւոր կեդրոնատեղին, Ղալաթիա, Մումհանէ փողոց, Nº 81։

36—10

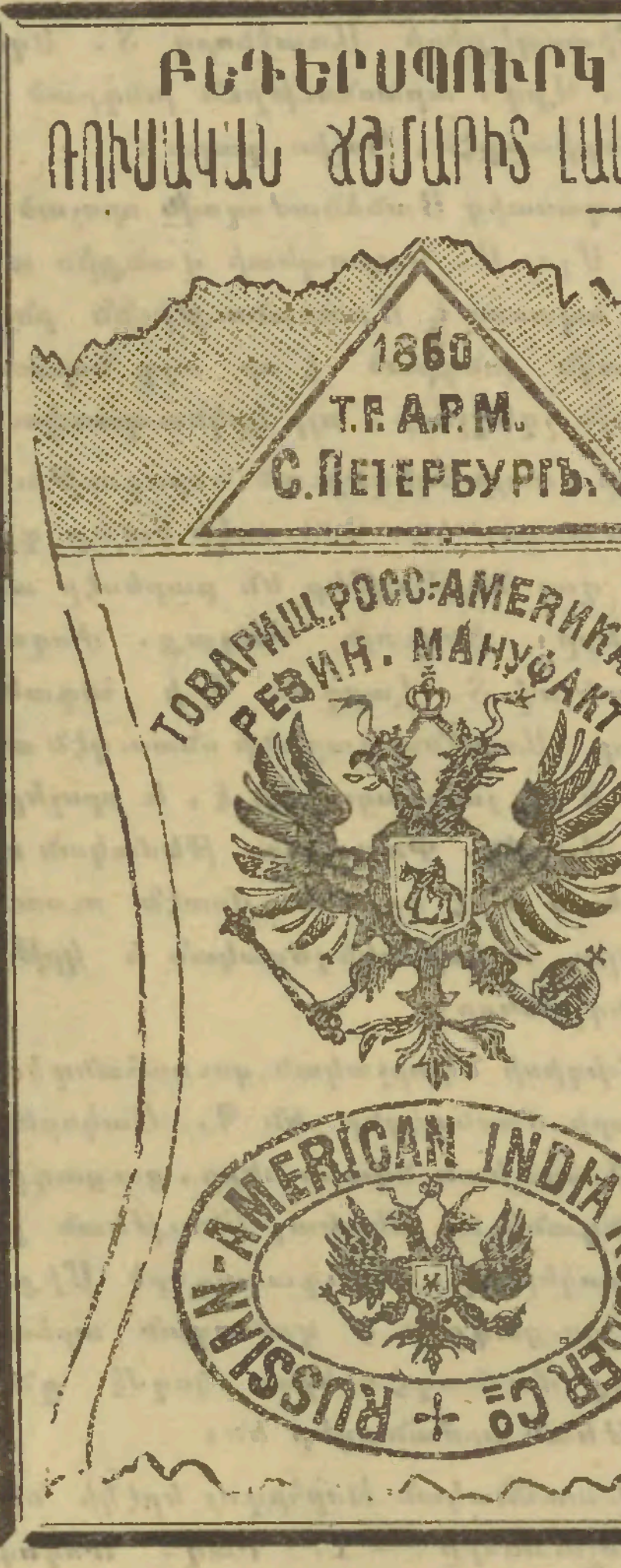
ՆԱՖԷԻ ԲԱՍԹԻԼՆ ՈՒ ՕՇԱՐԱԿԸ

Pâte et Sirop de Nafé

Աչնան և ձմրան եղանակներուն յաճախադէպ հազը, հարբուխը, ցնցղատապը, թոքնչիթն և խոչափողի յատուկ ամէն տեսակ հիւանդութիւնները բուժելու համար պէտք է գործածել ՆԱՖԷԻ ԲԱՍԹԻԼԸ կամ ՕՇԱՐԱԿԸ։

Նաֆէի Բաստիլն մասնաւորապէս կ՚յանձնարարուի ՔԱՐՈԶՆԵՐՈՒՆ, քանի որ բաժնիներուն տափերը դիւրաւ կրնան պահուիլ գրպաններու մէջ։ Կիներ և աղջիկներ հաճոյքով կ՚գործածեն զայն, իր քաղցր հոտին և ախորժելի համին համար. Այս դեղը որ իր ամոքութեանը համար ամենուն դիւրամատչելի է, բացարձակապէս անվնաս է, երբ նոյն իսկ չափազանց գործածուի։ Մասնաւորապէս յանձնարարելի է ամէն անոնց, որոնք շնչառական գործարաններու հիւանդութենէ կ՚տառապին։ Կ՚ծախուի ամէն դեղարաններու եւ դեղի մթերանոցներու մէջ։　　44—18

ԲԵՏԵՐՍԲՈՒՐԿ ԵՒԱՆԿԻՒՆ ՄԱՐՔԱՅՈՎ ՌՈՒՍԱԿԱՆ ՃՇՄԱՐԻՏ ԼԱՍԹԻՔՆԵՐԸ ՈՒՇԱԴՐՈՒԹԵԱՄԲ ԳՆԵՑԷՔ

Իրենց տոկունութեամբ և ազնուութեամբ ռուսական լասթիք կալօշներուն գտած ընդունելութիւնը պատճառ եղած է որ շատ մը կեղծեր ողողեն հրապարակը։ Խանութպաններէ ոմանք ալ օգտուելով յաճախորդներու անգիտութենէն, եբր ռուսական ճշմարիտ լասթիք՝ միեւնոյն գնով կ՚կլլեցնեն այս կեղծերը հասարակութեան։ Հետեւաբար ռուսական ճշմարիտ լասթիք գնելու համար պէտք է ուշադրութիւն ընել լասթիքներու տակի եռանկիւն մարքային, որուն մէջ պէտք է գրուած ըլլայ 1860 թուականն և ՍԷՆ ԲԵՏԵՐՍԲՈՒՐԿ բառը ռուսերէն լեզուով։ Ռուսական ճշմարիտ լասթիքներուն կեղծերէն ունեցած գլխաւոր տարբերութիւնն եռանկիւն մարքային այս պարունակութիւնն է. հետեւաբար կը խնդրեմ որ խանութպաններէն այս մարքան պահանջէք։

Օսմ. երկիրներու համար միակ ներկայացուցիչ

25　22　　Մ. Փ. ՄԷՐՃԱՆՕՖ

ՎԻՔԹՕՐԻԱ ՏԸ ՊԷՐԼԷՆ

VICTORIA DE BERLIN

ԿԵԱՆՔԻ ԱՆԱՆՈՒՆ ԱՊԱՀՈՎԱԳՐԱԿԱՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ

ՀԻՄՆԵԱԼ 26 ՍԵՊՏ. 1853Ի ԱՐՔԱՅԱԿԱՆ ՀՐԱՄԱՆԱԳՐՈՎ

ԵՒ ՌԱՅԽՍԱԿԱՆ ԿԱՌԱՎԱՐՉԱԿԱՆ ՀՍԿՈՂՈՒԹԵԱՆ ՆԵՐՔԵՒ

ԱՊԱՀՈՎԱԳՐԵԱԼ ԳՈՒՄԱՐ Ց'1903　1·325,000,000 ՖՐ.

ՊԱՀԵՍՏԻ ԴՐԱՄ ՄԻՆՉ 1903　510,000,000 ՖՐ.

ՎԻՔԹՕՐԻԱ ՏԸ ՊԷՐԼԷՆ ԴԵՐՄԱՆԻՈՅ ԱՄԵՆԷՆ ՀԶՕՐ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆՆ Է

Ունի պայմաններ զորս Թուրքիոյ մէջ գործող ընկերութեանց և ոչ մին կրնայ կատարել։ Զոր օրինակ. 30 տարեկան անձ մը 25 տարուան տեւողութեամբ խառն (mixte) ապահովագրութեան մը համար առաջին երեք տարիները պարտի վճարել 434 ֆր., երրորդ տարիէն վերջը կ՚սկսի ամէն տարի շարունակ 10, 13, 16, 19, 22, 24 և այսպէսով մինչեւ 66 % զեղչուիլ վերջին տարին, որով 25 տարուան մէջ ընդհանուր վճարածը կ՚ըլլայ 6255 ֆր. և զուտ չահ 3745 ֆր.ով կ՚ստանայ ճիշդ 10,000 ֆր.։

Բոլորովին անվնաս ժողովրդական ձիւղ մ՚ալ ունի չափաթական վճարումներով է առանց բժշկական քննութեան։

ԱՐԿԱԾԻ ՃԻՒՂ

Ապահովագրութիւն չոգենաւի, երկաթուղիի, թիւնէլի և թրամուէյի են. արկածներու դէմ ամբողջ կեանքի տեւողութեան համար, մի միայն մէկ տարեկան վճարումով, այն է 52 ֆրնք. 10,000 ֆր. մահուան պարագային, 15,000 ֆր. արկածէն յառաջ եկած անկարողութեան պարագային և օրական 5 ֆր. ժամանակաւոր անկարողութեան պարագային։　　50—31

Ընկերութեան դրամատունն է Օսմ. Կայս. Պանքա ի Պոլիս, Քրէտի Լիօնէ, Գերմ. Կայս. Պանքան

Տեսուչ　　Լիազօր ներկայացուցիչ՝ ՄԻՀՐԱՆ ՍԻՆԵՄ ԴԱԼՖԱԵԱՆ

ՅԱՐՈՒԹԻՒՆ Մ. ՔԷՉԷՃԵԱՆ　　Պոլիս, Քաթրճըօղլու խան, թիւ 45 և 45 bis.

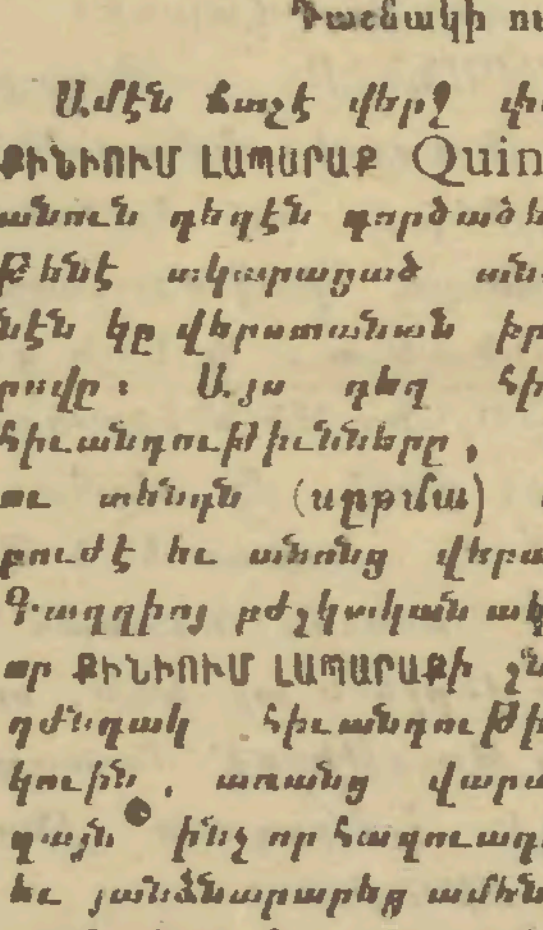
ՀԱԶԱՐԱՒՈՐ ԿԻՆԵՐ ՈՒ ԷՐԻԿ ՄԱՐԴԻԿ

ՄԵԾ ՕԳՈՒՏ ՊԻՏԻ ՔԱՂԵՆ

Հետեւեալ տողերը կարդալով

Բիէրմօն, 15 Փետր. 1897

«Երկար ամիսներէ ի վեր գլխու ցաւէ կը տառապէի. սիրտս կը բաբախէր, բերնիս մէջ դէչ համ մը կար. աչերուս մէջը կը ցաւէր. Բիչ մը վերջ ախորժակս բոլորովին կորսնցուցի եւ չնչառութիւնս դժուարացաւ. Կեանքս կը ծանրանար ստամոքսիս վրայ. Ջիղերս գրգռուած էին ու մինչեւ լոյս չէի կրնար քնանալ։

Տ. Մ. Տուռոյէ

Ամէն կողմէ դեղ փորձեցի եւ ոչ մէկէն օգտուեցայ, երբ բոլորովին յուսահատ՝ մահուան կըսպասէի, բժիշկ մ՚ինծի ըսաւ որ, ՔԻՆԻՈՒՄ ԼԱՊԱՐԱՔԸ այժմ ողջ եղող դեղերուն առաջինն է եւ թէ քիչ ատենէն առողջութիւնս ու կորսնցուցած ուժը պիտի վերադառնան անոր շնորհիւ. Ուստի սկսայ առատ երիկուն մէյ մէկ փոքր գաւաթ առնել այս դեղէն. սակայն ոչ մեծ հաւատքով։ Զորրորդ օրուընէ սկսայ այս դեղ իր հրաշալի ազդեցութիւնը ցոյց տալ. ստամոքսս սկսաւ հանգստանալ ու բերնիս համը տեղը եկաւ. քիչ ատենէն ջղայնութիւնս կանոնաւորուեցաւ եւ ուժս վերստացայ. մէջքիս եւ գլխուս ցաւերն անհետացան։ Քանի օրուան մէջ կատարելապէս առողջացած էի։ Հիմայ երկու տարի անցած է եւ այն մահացու հիւանդութիւնը անգամ մ՚ալ չեկաւ վրաս. կատարելապէս առողջ եմ։

ՏԻԿԻՆ ՏԱՌԴԷՆ

Դաշնակի ուսուցչուհի ի Բիէրմօն

Ամէն ծալէ վերջ փոքրիկ գաւաթ մը ՔԻՆԻՈՒՄ ԼԱՊԱՐԱՔ Quinium Labarraque անուն դեղէն գործածելով՝ հիւանդութենէ տկարացած անձինք քիչ ատենէն կը վերստանան իրենց ուժն ու կորովը։ Այս դեղ հինցած եւ յամառ հիւանդութիւնները, անարիւնութիւնը ու տենդը (սըրմա) ապահովապէս կը բուժէ եւ անոնց վերադարձը կ՚արգիլէ։ Գաղղիոյ բժշկական ակադեմին տեսնելով որ ՔԻՆԻՈՒՄ ԼԱՊԱՐԱՔԻ շնորհիւ բազմաթիւ դժնդակ հիւանդութիւններ կը բժշկուին, առանց վարանելու գնահատեց զայն ինչ որ հազուադէպ պատիւ մ՚է. եւ յանձնարարեց ամէն երկրի հիւանդներուն փառահաբար գործածել զայն, ուրիշ կազդուրիչ դեղերէն ոչ մէկն արժանացած է այս պատւոյն. Տկարակազմներ, եւ հիւանդութեան, չարաչար աշխատութեան ու զեղծմանց հետեւանքով տկարացած անձինք, արագ մեծցող պատանիներ ու օրիորդներ, տղաբերքէ ելած կիներ, ծերեր, հիւանդութենէ ապաքինողներ եւ տենդը (սըրմա) ենթարկուողներ, անհրաժեշտ է որ գործածեն ՔԻՆԻՈՒՄ ԼԱՊԱՐԱՔԸ Quinium Labarraque.

ՔԻՆԻՈՒՄ ԼԱՊԱՐԱՔԸ խիստ լաւ է. Ինչ որ կապացուցանէ թէ անոր բաղադրութեան մէջ անխարդախ Քինքինայ առատ հիւթ կայ. ասոր համար խիստ ազդեցիկ է. Կը ծախուի կէս շիշը 3 եւ մէկ շիշը 6 ֆրանքի, մայրաքաղաքիս եւ գաւառներու մեծ դեղարաններուն ու մթերանոցներուն մէջ. Կեդրոնատեղի,

Maisou Fiere, 19, Rue Jacob, Paris.

1

ԴՐԱՄ ԹԷ ՊԱՏԻՒ

(139)

ԵՐԿՐՈՐԴ ԳԻՐՔ

ՄԱՍՆ ԵՐԿՐՈՐԴ

Բ.—ԲԱՐԻՔՅԻՆԵՐՈՒՆ ԶԱՒԱԿԸ

Տիկին Գօյինէ այն վայրկեանին որ բժիշկին կառքը դրան առջև կ՚կենար հնդկահաւ մը փետտելու վրայ էր։ Մեր բժիշկը թաչտին փետուրներէն մէկն առաւ, անոր վերի և վարի ծայրերը կտրեց մէջտեղի թափանցիկ խողովակը պահեց միայն։ Յետոյ ձեռքի տարօրինակ վարպետութեամբ մը ու արագաշարժութեամբ մը հիւանդին կոկորդը ճեղքեց։ Աւրուած արիւնի ցայտք մը դուրս ելաւ մէջէն ճերմկորակ մսի կտորներու խառնուած։ Պօնատէլ խնամքով վէրքը մաքրելէ ետքը խողովակն հոն մտցուց. տղան որ պողպատն իր միսին մէջ մտած պահուն ցաւէ դալարում մ՚ունեցած էր, հիմա գրեթէ սնոյնցած էր։ Շնչահեղձութիւնները դադրած էին։ Սէսիլ ձեռքերը կցած կ՚աղօթէր։

—Աղէկ ատենին ըրինք, մրլտաց բժիշկը։

—Ազատեցա՞ւ, հարցուց երիտասարդ աղջիկը ցած ձայնով։

—Հիմակուհիմա, պատասխանեց Պօնատէլ։

—Ահ, տիար, օրհնեալ ըլլաք ձեր ըրածին համար։

—Օհ, տակաւին մի շնորհակալ ըլլաք. օրիորդ... կարծեմ ըրածս ամէն բժիշկի ընելիքն էր ասանկ պարագաներու մէջ... գործողութիւնը յաջողեցաւ, հիմա հետեւանքներուն սպասենք։

Դեռատի աղջիկը չարունակեց.

—Ինծի ըսէք թէ ինչ պէտք է ընեմ հոս չեղած ատեննիդ... վստահ եղէք որ կէտ առ կէտ պիտի հետեւիմ ձեր ըսելիքներուն։

Բժիշկը բարեացակամութեամբ անոր նայեցաւ։

—Ինծի բաւական վստահութիւն կը ներշնչէք, ըսաւ... և մայր Գօյինէին պէս չէք... քիչ մնաց որ պիտի մարէր... քիչ մ՚աւելի զօրաւոր կ՚կարծէի զինքը... սա ալ կայ որ հիւանդն իր զաւակը չէ վերջապէս։

—Ես պիտի կրնամ դիմադրել, կ՚խոստանամ ձեզի։

—Լա՛ւ ուրեմն. դեղագործին պատրաստելիք ջուրովը կոկորդը չարունակ պիտի թրջէք, գոնէ ժամը անգամ մը, եթէ կարելի է նոյն իսկ աւելի... տղուն արթննալէն օգտուտ քաղեցէք և եթէ պէտք ըլլայ արթնցուցէք զինքը։

Յետոյ դժգոհ դէմք մ՚առաւ և չարունակեց.

—Բորբոքումը շատ մեծ է, կեղծմաշկերն այնքան արագ կ՚գոյանան այս սարսափելի հիւանդութեան մէջ... վերջապէս, կ՚յուսամ որ պիտի կրնանք յաղթել անոնց։

—Ե՞րբ պիտի հաճիք գալ դարձեալ, տիար բժիշկ։

—Վաղը կանուխ։

Յետոյ պանդոկապանուհին անկիւն մը քաշեց ու ցած ձայնով ըսաւ.

—Տիկին Գօյինէ, եթէ դժբախտութիւն մը պատահի անմիջապէս իմացուցէք ինծի... վաղը պարապ տեղը չգամ մինչեւ հոս... այս օրերս շատ հիւանդ ունիմ... կ՚հասկնա՞ք։

—Այո՛, տիար բժիշկ։

Բժիշկը նստաւ դեղագիր մը գրելու համար։

—Հարցուցմ մ՚ալ, Մ. Պօնատէլ, ըսաւ տիկին Գօյինէ... ծնողքին հեռագրով լուր տամ։

—Կ՚խրատեմ որ ընէք։

—Գրեցի անգամ մը բայց մարդ չպատասխանեց։

—Թերեւս նամակը դեռ ձեռքերնին չհասաւ։

—Կամ թէ հայրն ու մայրն հոն չեն...։

Բժիշկը կառք նստաւ. Սէսիլի տուած պատուէրները կրկնելով։ Պանդոկը գոցելու ժամն հասած էր։

—Տիկին, ըսաւ Մօռիս աղջիկը պանդոկապանուհին, երեկ գիշեր բնաւ չքնացաք... թողէք որ այս գիշեր ես բանիմ ձեր տեղն և դուք հանգչեցէք։

—Ո՛չ, ո՛չ, բացագանչեց տիկին Գօյինէ... եթէ կ՚ուզէք երկուքս ալ արթուն կ՚մնանք, բայց ես չեմ քնանար։

Երկու կիները պզտիկ հիւանդին մնաւրին մօտ անդաւորութեան. որոց միջօցին ... մէջ Սէսիլ բժիշկին գրած հականեխական ջուրովն անոր կոկորդը կ՚թրջէր։ Երբ վրձինն իր միսին դպաւ, Մարսէլ անհելի աղաղակներ արձակեց. յետոյ դարձեալ խոր լռութեան մը մէջ ինկաւ և անշարժ մնաց։ Կէս գիշերուան մօտ Թօֆէլ տ՚Օպի պանդոկապանուհին յոգնութենէն ընկճուած իր աթոռին վրայ խորապէս քնացաւ։ Բարեբախտաբար Սէսիլ արթուն էր մնացած։ Ջիղերն այն աստիճան պրկուած էին որ ոեւէ թմրութեան վախը չէր կրնար ունենալ։ Մարսէլ ինքն ալ կ՚մրափէր... Յուսադրիչ քիչաստեններ, այդ անձկութեան վայրկեանին մէջ, բարի աղջկան միտքը կ՚իյնային։ Անթուան Պարինմոն յաճախ պատմած էր իրեն... ինքն ալ հիւանդ էր երբ իր հայրն այնքան աճապարանքով Ֆրանսայէ փախած էր. բայց իր հիւանդութիւնը, որ կոկորդի պարզ բորբոքում մ՚էր, բան մը չէր կեղծմաշկին հետ բաղդատմամբ որ տղոց ամէնէն մեծ պատուհասն է։ Ցանկալի երիտասարդ հիւանդապահուհին մտածումներն ընդմիջուեցան, իրեն անանկ թուեցաւ որ հիւանդին չնչառութիւնը դարձեալ անկանոն կ՚դառնար... Այո՛, այն չարագուշակ խռխռոցներէն մէկն սկսած էր որոնք քիչ մը առաջ զինքն այնքան վախցուցած էին... Տօքթօր Պօնատէլի վախցած չնչահեղձութիւնները կ՚վերսկսէին։ Խողակը, կոկորդը, քիմքը դարձեալ պիտի գոցուէին... մահացու մաշկերը դարձեալ կ՚երեւնային։ Խեղճ պզտիկը պիտի խեղդուէր... հոգեվարքը մօտ էր... Սէսիլ սարսափով կ՚յիշէր նմանօրինակ պարագայ մը որու վրայ երկար ատեն խօսած էին Ռուէնվէրսի մէջ... Պզտիկ տղայ մը որ կեղծմաշկէ էր բռնուած. բժիշկը որ ուրիշ հիւանդի մը մօտ էր կեցած չէր կրցած ժամանակին հասնիլ։ Այն ատեն հայրն զգալով որ պզտիկն իր թեւերուն մէջ պիտի մեռնի, հերոսական, գերբնական ներշնչում մը ունեցած էր... խողովակին մէջէն չունենալով իրեն քաշած էր պզտիկը խեղդող կեղծ մաշկերը... Երկրին մէջ ամէն մարդ ըսած էր որ խենթութիւն, անձնազոհութիւն էր ատոր ըրածը։ Ասով հանդերձ զաւակն ազատուած էր... հայրն ալ երկար ատեն մահու և կենաց մէջ տատանած էր. վերջապէս ա՛ն ալ բժշկուած էր։ Այդ յիշատակը դեռատի աղջկան միտքը կ՚իյնար տարօրինակ ճշդութեամբ մը. Անձնազոհութի՛ւն... Լավեռտաքի տունը մէջ, քանի մը չարաթ առաջ, մեռնելու համակերպած չէ՞ր... Ինչ էր իր պաշտօնն երկրի վրայ. դժբախտութեան և յաւիտենական տառապանքի չէ՞ր դատապարտուած միթէ. ինչո՞ւ համար ինք ալ չպիտի ընէր այդ գործաւորին պէս իր զաւակն ազատելու համար. Ինչ կրնար ընել բայց... չէր գիտեր. բժիշկը բան մը չէր ըսած իրեն։ Կ՚զգար որ գլուխը կ՚դառնար... Անձնուիրութեան գերագրգռութիւնը կամաց կամաց կ՚մեծնար իր ուղեղին մէջ. այդ պզտիկը որ պիտի մեռնէր թերեւս երջանիկ օրեր ունէր իր առջին... Եթէ Սէսիլն իր անձը նուիրելով մեռնէր, իր մահն օգտակար պիտի ըլլար... Այդպէսէն իր թեւերուն մէջ որած էր, իր կուրծքին դէմ էր սեղմած, իր չունչովը տաքցուցած... Քանի մը չարաթէ ի վեր զայն սիրելը սովրած էր իր սրտին գորովի գանձերովը... Մարսէլ զայն իր մայրը կ՚նկատէր կարծես, ինք որ գրեթէ բնաւ չէր տեսներ իր ճշմարիտ մայրը... լաւ ուրեմն, մինչեւ վերջը մօր դեր պիտի կատարէր անոր համար... այն անձնուիրութիւնը զոր բացակայ կինն անշուշտ պիտի ունենար եթէ հոն ըլլար, Սէսիլ ինք պիտի կատարէր զայն... Խաչ հանեց և իր շրթունքները մօտեցուց մահացու խողովակին... բերանն իրեն քաշեց թունաւոր մսի կտորները... այդ վայրկեանին տիկին Գօյինէ արթնցաւ. տեսաւ որ Սէսիլ ազատութեան գործը կ՚աւարտէր. պանդոկապանուհին աղաղակ մ՚արձակեց.

—Օրիորդ... օրիորդ... բայց կրնաք մեռնիլ...։

Ժօրժ Տամէէլի աղջիկը դէպի պատուական կինը դարձաւ և մարդասիրութեան գերագոյն ժպիտով մը պատասխանեց.

—Ի՞նչ հոգ, պայմանաւ որ անիկա ազատի։

Գ.—ՏԱՐԱՓՈԽՈՒՄԸ

Սէսիլի փախուստը չատ չուարեցուցած էր Լավեռտաքը. երբ Պարինմոն եկաւ և կոյրն անոր իմացուց դէպքը, Թշուառականն անհագին զարմանք մ՚ունեցաւ, յետոյ կատաղութիւն մը լեցուց զինքն և սկսաւ իր մեղսակցին հայհոյել։

—Թշուառական մ՚ես դո՛ւն, պոռաց անոր։

—Հապա դո՞ւն. դո՞ւն ինչ ես նա յինք... պատասխանեց Միշէլ որ չարունակ բարկացած էր արդէն և զոր ժօզէ հայհոյութիւնները կ՚կատղեցնէին։

—Այդ աղջիկն ապահով տեղ մը դրեր ես և կ՚ուզես անոր միջոցաւ ինէ դրամ քաշել։

Թերեւս իրարու վրայ պիտի յարձակէին երբ Սավիննօլ ներս մտաւ.

—Է՛հ, է՛հ, աս ի՞նչ է, ըսաւ, իրա՞ր կ՚սպաննէք կոր...

—Մեզ հանգիստ թող, մռլտաց Լավեռտաք։

—Մեր գործերը քեզ չեն հետաքրքրեր, կրկնեց Պարինմոն։

—Ի՞նչ, պատասխանեց դերակամը, ես ալ ձեր ընկերը չե՞մ, ես ալ մասնակից չե՞մ ձեր բոլոր խորհրդակցութեանց։

—Սավիննօլ իրաւունք ունի, ըսաւ Ռօլանտի հայրն իր պաղարիւնութիւնը գտնելով... Մինակ թէ... ինծի նայէ, ազնուական բարեկամս, չըլլաք դուք ըլլաք իմ ժառանգորդս փախցնողը...

—Պա՛հ, ըսաւ միւսը կարծելով թէ սխալ կ՚լսէ, սա՞ ալ օդ առնելու գնաց...

—Այո՛, պատասխանեց Միշէլ խուլ ձայնով մը, մեկնեցաւ, ա՛ն ալ մեկնեցաւ։ Լոյսի ճառագայթ մը յանկարծ թափանցեց դերակամին մաքին մէջ. հիմա կ՚հասկնար Գլարիսի իրեն ըրած անբացատրելի նշանն երբ Լավեռտաքի հետ կէս օրէն վերջն իրենց տունն եկած էին։

(Շար.) 71　　Pierre Decourcelle